

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

Vliv distanční výuky na rodinné klima žáka 1. stupně ZŠ

Vypracoval: Filip Hejný
Vedoucí práce: Mgr. Martina Blažková

České Budějovice 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma vliv distanční výuky na rodinné klima žáka 1. stupně ZŠ jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Podpis studenta:

Poděkování

Děkuji vedoucí mé práce Mgr. Martině Blažkové za její odborné vedení, postřehy a vstřícnost při zpracování této bakalářské práce.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá vlivem distanční výuky na rodinné klima v rodině žáka 1. stupně ZŠ. Cílem práce je popsat vliv distanční výuky na rodinné klima. V teoretické části se práce zaměřuje na poznatky z psychologie rodiny, vymezuje pojem rodinné klima a popisuje infrastrukturní požadavky distanční výuky. Praktická část obsahuje kvantitativní výzkumné šetření s cílem zjistit validitu zmíněných předpokládaných dopadů distanční výuky na rodinné klima. Závěr práce hodnotí výsledky šetření a dopad distanční výuky při pandemii covidu-19 na rodinné klima.

Klíčová slova: rodinné klima, distanční výuka, rodina, první stupeň

Abstract

The bachelor's thesis deals with the impact of distance learning on the family climate in the household of a primary school student. The aim of the thesis is to describe the influence of distance education on the family climate. The theoretical part of the study focuses on knowledge from family psychology, defines the concept of family climate, and describes the infrastructural requirements of distance learning. The practical part contains a quantitative research investigation with the goal of determining the validity of the presumed impacts of distance learning on the family climate. The conclusion of the study evaluates the results of the investigation and the impact of distance learning during the Covid-19 pandemic on the family climate.

Keywords: family climate, distance learning, family, first grade

Obsah

ÚVOD	1
TEORETICKÁ ČÁST	4
1. RODINA A RODINNÉ KLIMA	4
1.1 Definice a funkce rodiny	4
1.2 Rodina v současnosti	5
1.3 Rodinné klima	7
2. DISTANČNÍ VÝUKA	10
2.1 Pojem distanční výuky	10
2.2 Legislativa distanční výuky	11
2.3 Typy distanční výuky	11
2.4 Specifika distanční výuky	12
2.5 Distanční výuka během pandemie covidu-19 na 1. stupni ZŠ	14
PRAKTICKÁ ČÁST	16
3. PROBLÉMY VZTAHUJÍCÍ SE K DISTANČNÍ VÝUCE BĚHEM PANDEMIE	16
4. CÍLE VÝZKUMU	18
4.1 Předpoklady	18
4.2 Metodika šetření	19
4.3 Výzkumný vzorek respondentů	20
4.4 Výsledky šetření	23
4.5 Shrnutí získaných výsledků	36
4.6 Vyhodnocení předpokladů	38
5. DISKUZE	40
6. ZÁVĚR	42
7. ZDROJE	43
8. SEZNAM POUŽITÝCH GRAFŮ	46

9. PŘÍLOHY	47
------------------	----

ÚVOD

Koncept distanční výuky zavedený v roce 2020 v souvislosti s pandemií covidu-19 byl zcela novou a pro mnohé do té doby neznámou a neočekávanou situací. Samotná distanční výuka je ve srovnání s tradiční formou výuky založena na zcela odlišných principech a průběhu, což bylo bezpochyby pro rodiče, žáky i učitele v mnoha ohledech náročné a žádalo si přizpůsobení se této nové situaci. Učitelé i žáci si museli osvojit řadu nových dovedností, které byly bezprostředně nutné pro realizaci úspěšné distanční výuky. Vhodným příkladem v tomto směru může být dovednost týkající se práce s moderními informačními a komunikačními technologiemi. Pro mnohé přitom nebylo jednoduché tyto dovednosti získat a následně s nimi dostatečně uspokojivě pracovat v přímé interakci se žáky tak, aby distanční výuka co nejvíce adekvátně nahradila tradiční způsob výuky. Společně se zavedením distanční formy výuky vyvstala také řada dalších povinností pro účastníky edukačního procesu. Proto je jisté, že někteří z nich nebyli schopni dostatečně dobře těmto povinnostem vyhovět tak, aby distanční výuka skutečně probíhala zcela účinně a byla naplněna role všech účastníků vzdělávacího procesu.

Vzhledem ke specifikům distanční výuky je pochopitelné, že měla bezprostřední dopady na rodiny samotných vzdělávaných žáků a atmosféru, která v těchto rodinách panovala. Pro samotné rodiče přibýlo v souvislosti s jejím zavedením mnoho nových povinností, protože bylo nutné pomoci dítěti/žákovi s výukou a zadávanými úkoly, takže rodič do jisté míry v tomto směru suploval roli učitele. Problémem se pak v mnoha případech stalo samotné skloubení pracovních povinností s pomocí s výukou, v některých rodinách bylo nutné řešit také obtíže týkající se samotné technické infrastruktury distanční výuky a opatření důležitých materiálů a prostředků pro její realizaci. Proto mohla tato situace negativně ovlivnit také rodinnou atmosféru a vnést určité napětí do rodinných vztahů v rodinách těchto žáků. Vše přitom bezpochyby nadále negativně umocňovala všeobecná nejistota týkající se budoucnosti a dopady vládních opatření přijímaných za účelem zamezení šíření onemocnění covidem-19.

Hlavním motivem pro volbu tohoto tématu práce se stala aktuálnost problematiky společně s významem získání bližších informací ohledně dopadů distanční výuky na

oblast rodinného klimatu českých rodin. Vzhledem k šíři tohoto tématu je přitom větší pozornost věnovaná rodinám žáků, kteří v období zavedení výuky navštěvovali první stupeň základní školy. Základním cílem této bakalářské práce je prozkoumat specifika distanční výuky a zaměřit se následně na její konkrétní dopady na rodinné klima v rodinách českých žáků.

Předkládaná bakalářská práce je charakteru teoreticko-praktického a skládá se z několika základních kapitol. Teoretická část této práce se zaměřuje zejména na vymezení základních teoretických východisek souvisejících s tématem této bakalářské práce. Jedná se o pojmy jako rodina a rodinné klima. Nejdříve je v rámci úvodní kapitoly bakalářské práce definována rodina a jsou nastíněny její základní funkce. Představena je také charakteristická podoba rodiny v současnosti, jelikož její institut bezpochyby prošel v průběhu času mnoha významnými změnami, které jej dovedly do současné podoby. Objasněn je v této kapitole také pojem rodinné klima, aby bylo zřejmé, co přesně by si měl čtenář této práce pod ním konkrétně představit. Druhá kapitola teoretické části práce se následně věnuje problematice distanční výuky, po vymezení pojmu a základních principů jejího fungování jsou také popsány její základní typy a poté také zvláštnosti, se kterými souvisejí rovněž výhody a nevýhody jejího konceptu. Následující praktická část je věnována dotazníkovému šetření s respondenty z řad rodičů žáků 1. stupně českých základních škol na téma distanční výuky a pozorovaných dopadů této výuky na život těchto rodin. Zejména jsou zde tedy podrobně komentovány výsledky získané prostřednictvím provedeného dotazníkového šetření, tyto výsledky jsou poté shrnuty. Závěr následně nabízí sjednocení veškerých získaných poznatků a formulací odpovídajících závěrů a doporučení.

Pro splnění zadaného cíle bakalářské práce přitom bylo aplikováno několik dílčích metod. Teoretická část práce byla zpracována zejména za využití metodiky literární rešerše, která je založena na shrnutí a porovnání názorů odborných autorů na zkoumané téma této práce. Další aplikovanou metodou je také analýza, jež umožňuje zejména hloubkové proniknutí do tématu práce a prozkoumání jednotlivých souvislostí. Praktická část se skládá z kvantitativního šetření, jedná se konkrétně o metodiku dotazníku, který byl vyplňován respondenty z řad rodičů. Metoda syntézy následně v závěru této práce umožňuje shrnutí veškerých informací a dosažení konečného cíle.

Hlavním smyslem této práce je tedy zejména vymezit specifika distanční výuky se zaměřením na konkretizaci jejích dopadů na oblast rodinného klimatu českých rodin. Práce se může stát cenným zdrojem informací o vlivu distanční výuky na české rodiny společně s formulací odpovídajících návrhů a doporučení pro pozitivní ovlivnění zjištěného stavu.

TEORETICKÁ ČÁST

1. RODINA A RODINNÉ KLIMA

V rámci této úvodní kapitoly práce bude pozornost věnována poznatkům z oblasti rodiny a rodinného prostředí. Nejprve bude definován samotný pojem rodina, a to společně s funkcemi, jež v životě jedince plní, následně budou vymezena specifika moderní rodiny s ohledem na vývoj lidské společnosti. Poté se práce pokusí o vymezení pojmu rodinné klima společně s charakteristickými rysy pozitivního a negativního rodinného klimatu.

1.1 Definice a funkce rodiny

Nejprve je třeba definovat samotný pojem rodina. Existuje několik definic rodiny. Například pedagogický slovník ji definuje jako nejstarší společenskou instituci, která plní socializační, ekonomické, sexuálně-regulační, reprodukční a další funkce, vytváří určité emocionální klima, formuje interpersonální vztahy, hodnoty a postoje, základy etiky a životního stylu (Průcha, Walterová, & Mareš, 2013). Sobotková instituci rodiny vymezuje zejména jako univerzální socializační činitel, který má především zprostředkovávat dítěti určité identifikační vzory a očekávané chování, které se pojí s mužskou a ženskou rolí. Kromě toho dítě učí tomu, aby bylo schopné vhodných reakcí v rámci procesu interakce, proto také dovednosti, kterým rodina dítě učí, si dítě následně v praxi ověřuje. Významným úkolem rodiny je představovat pro dítě také určitý regulátor chování a zprostředkovat mu společensky žádoucí normy. Z uvedeného plyne, že v prostředí rodiny se u dítěte utvářejí postoje k sociálnímu okolí, ale stejně tak i k sobě samotnému (Sobotková Nielsen, 2014, str. 96). Uvedená definice ukazuje, že rodina plní mnoho důležitých a nenahraditelných rolí z hlediska formování osobnosti dítěte, a tedy i z hlediska jeho budoucího života.

Důležitý pak je také psychologický pohled na rodinu, kdy je vnímána zejména coby společenská skupina, jejíž jednotliví členové jsou vzájemně propojeni skrze síť existujících vztahů. Příkladem takového vztahu může být manželství nebo také určitý pokrevní vztah. V rámci psychologických poznatků pak je dále rozlišováno mezi rodinou nukleární a rodinou širší. V prvním uvedeném případě se jedná o tradiční pojetí rodiny, která se skládá z otce, matky a dětí. V rámci rodiny širší je pak již rodina tvořena dalšími

příbuznými vztahy, kam mohou patřit prarodiče, strýcové, tety, bratřenci atd. (Gjuričová & Gubička, 2009).

Sobotková pak například na rodinu pohlíží jako na určitý systém a uvádí, že jde o skupinu lidí, kteří sdílejí vzájemnou společnou historii, současnou realitu a společně s tím také budoucí očekávání vzájemně propojených transakčních vztahů (Sobotková, 2012, str. 24).

Rodina plní konkrétní funkce v životě jednotlivce. Čevela mezi tyto funkce zařazuje funkci biologicko-reprodukční, dále pak funkci sociálně-ekonomickou, ochrannou, rekreační, emocionální a v neposlední řadě také funkci sociálně-výchovnou. Poslední z uvedených funkcí bezpochyby sehraje v životě dítěte velice důležitou úlohu, a to vzhledem ke skutečnosti, že rodina je pro každé dítě primární skupinou, proto jej také učí tomu, jak se přizpůsobovat sociálním pravidlům existujícím v lidské společnosti, seznamuje jej také se základními návyky a pravidly žádoucího chování a vnímání hodnot pro jeho správné budoucí fungování v majoritní společnosti. Také jej učí, jakým způsobem by dítě mělo nakládat se svým volným časem a efektivně jej využívat. Jak dodává Čevela, všechny rodinné funkce jsou pro život dítěte důležité a nepostradatelné, proto v případě, že některá z těchto funkcí není efektivně plněna, mohou později nastat určité problémy, jež se mohou týkat komunikace, porozumění, jedinec může mít ve svém pozdějším životě problém nalézt životního partnera nebo se také může stát uzavřeným do sebe (Čevela, 2015). Proto Matoušek vhodně podotýká, že hlavním úkolem rodiny je provádění patřičné péče o děti, kromě toho se však jedná o základní jednotku lidské společnosti (Matoušek, 2003).

1.2 Rodina v současnosti

Rodina jako instituce prochází v průběhu posledních let výraznými změnami. Důvodem je i to, že se mění její tradiční model. Zatímco v minulosti byly podle názoru Možného důležité pro volbu budoucího partnera ve značné míře názory rodičů, kdy sehravalo roli zejména zachování společenského postavení rodiny a udržení majetku, v současnosti tomu tak obvykle již není. Lidé většinou vstupují do manželského svazku z důvodu vzájemné lásky mezi partnery (Možný, 2008).

Specifikem moderních rodin je také poměrně vysoká rozvodovost společně s rostoucím počtem opakovaných manželství ve společnosti. Vlivem zvyšující se dostupnosti antikoncepce ve společnosti se kromě toho snížila porodnost a mnohými změnami prošly ve společnosti také mužské a ženské role společně s náhledem společnosti na ně (Možný, 2008). Rozvodovost potvrzuje i Český statistický úřad, který udává, že historického maxima dosáhla rozvodovost v roce 2010, kdy byla 50 %, v posledních letech se drží okolo 44 % (ČSÚ, 2021).

Významným projevem rozpadu institutu tradiční rodiny je dále také skutečnost, že manželství je stále více nahrazováno jinými formami partnerského soužití, s čímž je spojen také všeobecný pokles sňatečnosti a zvyšující se počet dětí, které se narodí mimo manželské svazky. Typická jsou v současnosti zejména předmanželská soužití, se kterými se lze setkat zejména u mladých párů. Taková soužití zpravidla vedou následně k uzavřené manželství (s úmyslem v podobě založení rodiny), případně pak naopak k rozchodu partnerů. Stále častěji se však lze ve společnosti setkat také s případy, kdy se partneři rozhodnou, že budou společně trvale žít v neformálním svazku. S tím se můžeme setkat zejména v případě osob po rozvodu nebo také u osob ovdovělých. Přesto mají tyto páry společné děti (Chaloupková, 2004).

Dalším trendem, který pozorujeme v současné době, je nárůst počtu jednočlenných rodin a rodin bez dětí. Tento nárůst je daný zejména individualistickými hodnotami a preferencemi současné společnosti, která se stále častěji rozhoduje pro životní styl bez závazku vůči rodině (Možný, 2008).

Také stárnutí populace má vliv na strukturu rodiny. Díky prodlužující se střední délce života se čím dál tím více setkáváme s multigeneračními rodinami, kde se v jedné domácnosti setkávají tři a více generací. Tento trend přináší řadu výzev, zejména v péči o seniory. Mění se také pohled na roli otců v rodině. Otcové jsou dnes častěji vnímáni jako důležití účastníci rodinného života a jejich role nezahrnuje pouze finanční zabezpečení rodiny, ale také účast na výchově dětí a domácích pracích. Stále více mužů se také rozhoduje pro tzv. rodičovskou dovolenou. V neposlední řadě je důležité zmínit i rostoucí počet tzv. duhových rodin, tedy rodin se stejnopohlavními partnery. I přes to, že tento trend je stále předmětem společenských debat, je fakt, že tyto rodiny jsou stále více viditelné a akceptované (Možný, 2008).

Všechny tyto změny ve struktuře rodin a v postojích k rodinnému životu se odrážejí také v právních normách a veřejných politikách, které se snaží přizpůsobit se novým realitám a potřebám rodin v současné době.

1.3 Rodinné klima

S ohledem na téma práce je třeba prezentovat také pojem rodinné klima. Termín klima je poměrně rozšířený a pracují s ním nejen přírodní, ale i společenské vědy. Jako synonymní vyjádření jsou přitom využívány také pojmy prostředí nebo atmosféra. Prostor se vyznačuje vlastním potenciálem a může na každého jedince působit pozitivně, nebo naopak destruktivně, negativně. Obecně dochází k dlouhodobému vytváření klimatu, je přitom spojeno s prostředím a s tím, jakým způsobem je člověkem hodnoceno a vnímáno. Proto se lze setkat s tím, že si člověk například dlouhodobě pamatuje, jak na něj klima v určitém prostředí působilo a jaké pocity v něm zanechalo.

Dále je možné podotknout, že rodinu a rodinnou atmosféru utvářejí vztahy, nejedná se přitom pouze o vztahy převládající mezi rodiči a dětmi, ale dále také o vztahy k sourozencům partnerů, k partnerům dětí, k dětem partnerů z předchozích vztahů atd. V rámci těchto mezilidských vztahů jsou vždy jejich účastníci k sobě určitým způsobem vázáni. Nicméně ne vždy to v rodinném prostředí funguje tak, jak má, aby to bylo přínosné pro všechny členy rodiny. Základem pro budování dobrého rodinného klimatu je proto vždy pozitivní vzájemný kontakt a interakce (Dobré rodinné klima, 2022).

Jednoznačná definice klimatu je poměrně náročnou záležitostí. Obecně by bylo možné klima vnímat jako určitou sociálně-psychologickou proměnnou, která vyjadřuje určité dlouhodobější sociálně-emocionální naladění, zobecněné postoje a vztahy, emocionální odpovědi příslušníků dané skupiny na takové události, které v této skupině probíhají (Průcha, Walterová, & Mareš, 2013). Prostřednictvím pozitivního klimatu je pozitivně ovlivňována citová stránka, dále pak je rozvíjena vůle, postoje, schopnosti i sociální chování (Ježek, 2005).

Klima tedy vyjadřuje obecně určitou poměrně stálou kvalitu vnitřního prostředí dané sociální skupiny, která je specifická tím, že ji prožívají jednotliví příslušníci této skupiny (členové rodiny), má vliv na jejich chování, je možné ji kromě toho popsat v termínech

hodnot, norem a přesvědčení ohledně charakteristik, jakými se má tato sociální skupina vyznačovat (Thapa, Cohen, Guffey, & Higgins-D'Alessandro, 2013, stránky 357-385).

Suchý a Náhlovský pak jmenují následující znaky dobrého rodinného klimatu:

- V rodinném prostředí panuje upřímnost, důvěra a pozitivní naladění;
- Velká přitažlivost rodiny pro její členy, všichni členové se účastní podpory její soudržnosti
- Oba manželé poskytují osobní příklad pozitivního myšlení a jednání i pozitivní vzor péče o rodinu;
- V rodinném prostředí je často využíván humor;
- V rodině je správně poskytována psychická podpora členovi, který ji potřebuje;
- Na tvorbě dobrého rodinného klimatu se společně podílejí všichni členové rodiny

(Suchý & Náhlovský, 2012, str. 41).

Negativní klima v rodině může být definováno jako prostředí, ve kterém jsou vztahy mezi členy rodiny napjaté, často se vyskytují konflikty, negativní emoce a nedostatek pozitivní komunikace. Tento stav může být způsoben mnoha faktory, jako jsou společenské krize (pandemie covidu-19) a následný nedostatek respektu, nedostatek podpory, nekomunikativnost, nedostatek porozumění a empatie. Negativní klima v rodině může mít řadu negativních důsledků pro jednotlivé členy rodiny a celou rodinu jako celek (zvýšenou úzkost, stres, deprese, zhoršené vztahy, snížené sebevědomí a sebeúcta, špatné akademické výsledky a chování, zvýšenou pravděpodobnost závislosti na drogách a alkoholu a další).

Z uvedeného pak tedy jasně plyne, že dobré rodinné klima je důležité pro všechny členy rodiny, aby se v tomto prostředí mohli cítit spokojeně, uvolněně a aby jim dokázalo poskytovat žádoucí oporu v náročných chvílích, které pandemie nemoci covidu-19 rozhodně přinášela. Je důležité, aby všichni členové rodiny společnými silami na tvorbě pozitivního klimatu pracovali a poskytovali si vzájemnou podporu.

Vycházíme přitom ze základních principů rodinné výchovy, které zahrnují lásku, respekt, trpělivost, porozumění a komunikaci. Rodinné klima v sobě odráží povahu vztahů mezi členy rodiny, jejich vzájemné interakce a způsob komunikace. Je tedy důležité, aby v

rodině panovala atmosféra důvěry, otevřenosti a vzájemné podpory. Dále je důležité, aby měli všichni členové rodiny možnost se vyjadřovat a být slyšeni. Tím se buduje pocit sounáležitosti a důvěry, což přispívá k vytváření pozitivního rodinného klimatu. V praxi to může zahrnovat například pravidelné společné aktivity jako rodinné večere, společné hry nebo výlety, které posilují rodinné vazby a podporují vzájemnou komunikaci. Důležitá je také otevřená komunikace o pocitech a problémech, která pomáhá předcházet konfliktům a nedorozuměním.

Pokud jde o řešení konfliktů v rodině, je důležité upřednostňovat konstruktivní řešení problémů, které respektují pocity všech zapojených stran. To zahrnuje aktivní naslouchání, vyjadřování svých pocitů a potřeb a hledání kompromisů.

V době pandemie covidu-19, kdy mnoho rodin tráví více času spolu doma, může být vytváření pozitivního rodinného klimatu náročnější. Stres a obavy z nejisté situace mohou vést k napětí a konfliktům. Je tedy důležité najít způsoby, jak se vypořádat se stresem a podporovat psychické zdraví všech členů rodiny. To může zahrnovat například pravidelné relaxační aktivity, jako je meditace, jóga nebo procházky na čerstvém vzduchu. Důležité je také poskytnout dostatek prostoru pro osobní čas a respektovat hranice ostatních.

Rodinné klima je klíčové pro blaho a zdraví všech členů rodiny. Je to proces, který vyžaduje aktivní úsilí a angažovanost všech členů rodiny a je základem pro budování silných a zdravých rodinných vztahů.

2. DISTANČNÍ VÝUKA

V následující kapitole bakalářské práce bude bližší pozornost věnována konceptu distanční výuky, kdy bude tento termín vymezen, poté budou zmíněna specifika distanční výuky a nakonec budou představeny také hlavní výhody a nevýhody, které se vztahují k distanční výuce v praktické rovině.

2.1 Pojem distanční výuky

Nyní je třeba se zaměřit na samotné základní principy fungování takzvané distanční výuky. V období, kdy byla v naší zemi v platnosti velmi restriktivní opatření za účelem zabránit šíření covidu-19, představovala tato forma výuky jedinou možnost, jakou bylo možné žáky a studenty zákonnou cestou vzdělávat. Pokud pak jde o konkrétní definici pojmu distanční výuky, v současnosti odborníci nenabízí jednotné a univerzálně platné vymezení. Přesto však velká většina čtenářů patrně tuší, na jakých základních principech je distanční výuka postavena. Jde o takovou formu výuky, která se uskutečňuje na dálku, a to prostřednictvím určitých prostředků využívaných v rámci dálkové komunikace. Proto se při této výukové metodě neodehrává výuka tradičně v prostoru školní třídy, ale například prostřednictvím internetu nebo jiného komunikačního prostředku. Podle názoru Průchy je třeba pojmut distanční výuku jako takovou formu studia, která se odehrává prostřednictvím moderních médií (zejména PC, internet a elektronická pošta) (Průcha, Walterová, & Mareš, 2013).

Všetulová například pokládá distanční formu výuky za takové studium, kdy chybí neustálý dohled nad žákem/studentem ze strany vyučujícího, k dispozici je přitom plán výuky, možnost konzultací a výuka se odehrává dálkově (Všetulová, 2007).

Tento typ výuky je možné použít obecně jako průběžně probíhající vzdělávání pro studenty, kteří se z různých důvodů (například zdravotních, pracovních) nemohou účastnit prezenční výuky (Zlámalová, 2007, stránky 29-44).

Evropská komise definuje distanční vzdělávání jako jakoukoliv formu studia, kde student není pod stálým a bezprostředním dohledem učitelů, nicméně, využívá plán, vedení a konzultace vzdělávací instituce či jiné podpůrné organizace. Distanční vzdělávání charakterizuje samostudium, a proto je silně závislé na didakticky kvalitním návrhu materiálů, které musí nahradit interaktivitu mezi studentem a vyučujícím běžnou v

prezenční výuce. Samostudium je vždy doplněno podporou tutora a dalším podpůrným servisem, který je v ideálním případě poskytován regionálním studijním centrem a využívá ve stále větší míře moderní komunikační média (Institut pro veřejnou správu, 2023).

V úvahu přitom také přichází, aby distanční forma výuky byla využívána jako doplňková forma výuky k prezenční formě. Vzdělávání žáků se odehrává v prezenční formě v praktické rovině v případě žáků vzdělávajících se v domácím prostředí, tedy žáků, pro něž byl sestaven individuální vzdělávací plán. Případně pak je vhodným příkladem také vzdělávání žáků, kteří vykonávají školní docházku v zahraničí, kdy jsou stanoveny k tomuto určité související podmínky (Simonson, Zvacek, & Smaldino, 2019).

2.2 Legislativa distanční výuky

Zákon č. 349/2020 Sb. ukládá povinnost žákům účastnit se povinné školní docházky, a to i v době, kdy je z důvodu krizového opatření nebo dalšího opatření uvedeného v zákoně znemožněna osobní přítomnost většiny žáků nebo studentů. Distanční výuka posléze probíhá dle rámcového vzdělávacího programu a školního vzdělávacího programu v míře odpovídající okolnostem.

2.3 Typy distanční výuky

Dále je vhodné zmínit, že distanční výuka může být v praktické rovině realizována ve formě online, nebo naopak off-line výuky. Jak již sám název napovídá, v rámci online výuky se jedná o takový způsob vzdělávání na dálku, který probíhá obvykle prostřednictvím internetu a je v jeho rámci důležitá podpora skrze nejrůznější digitální technologie a softwarové nástroje (Rokos & Vančura, 2020, stránky 122-155). Nadále je přitom rozlišováno mezi synchronní a asynchronní online výukou, kdy každá z těchto forem výuky se vyznačuje jasně danými pravidly. Termín off-line výuky pak představuje takový způsob vzdělávání na dálku, který naopak není realizován prostřednictvím internetu, obecně nejsou v jeho rámci využívány ve větší míře digitální technologie. Typicky se proto může jednat zejména o samostudium a plnění úkolů z učebnic a učebních materiálů či pracovních listů (Klement & Dostál, 2018).

Pokud jde o podobu výše zmíněné synchronní výuky, pak lze očekávat, že v jejím rámci je učitel propojen s žáky obvykle prostřednictvím určité komunikační platformy v

reálném čase. Častou formu této výuky může představovat v praktické rovině například realizace online hodin pomocí videokonferenčních nástrojů v souladu s předem stanoveným rozvrhem. Takový způsob výuky může vhodně žáky motivovat k učení, nicméně na druhou stranu je náročnější v rámci přizpůsobování obsahu, způsobu i tempa konkrétním žákům. V rámci tohoto způsobu však jsou také kladeny nároky na odpovídající technické vybavení účastníků, na kvalitu internetového připojení a v neposlední řadě na časovou flexibilitu žáků a jejich rodin. Synchronní výuka by kromě toho podle názoru odborníků neměla přesáhnout tři vyučovací hodiny za sebou. Vyšší počet hodin není z hygienických důvodů vhodný, kromě toho významně klesá u žáků schopnost udržet pozornost (Čapek, 2015).

Další možností pak je asynchronní výuka, kdy žáci pracují ve svém zvoleném čase a vlastním tempem na zadaných úkolech, společně se však nepotkávají. Využívány pro tento druh práce mohou být nejrůznější platformy, školské portály, aplikace atd. Účastníci na zadaných úkolech pracují s ohledem na své časové možnosti a domluveným způsobem, ve stanoveném termínu vypracované zadání odevzdávají. Zadávání může probíhat každý den, ale také například na týden dopředu. Asynchronní podoba online výuky je vhodná v případech, kdy není možné zajistit pro všechny účastníky rovnocenné podmínky (Čapek, 2015).

2.4 Specifika distanční výuky

Dále je důležité představit také základní specifika a odlišnosti distanční výuky, a to mimo jiné také optikou samotných účastníků této formy výuky. Například v rámci šetření provedeného Českou školní inspekcí bylo zjištěno, že většina učitelů vnímá tuto formu výuky jako svým způsobem novou a prozatím nedostatečně prozkoumanou výzvu, v níž se snaží obstát (Pavlas, a další, 2020).

Šetření bylo provedeno rovněž mezi rodiči žáků, také z tohoto šetření vyplynuly mnohé zajímavé poznatky, k nimž patřily například problematické aspekty distanční výuky. Optikou rodičů k nim patří zejména nedostatek času na pomoc dítěti/žákovi s výukou, problémy z hlediska materiálního vybavení, případně pak nedostatek odborných a pedagogických vědomostí a dovedností rodičů, aby mohli dětem s výukou efektivně pomáhat (Brom, a další, 2020, str. 103).

V rámci jiného výzkumu pak autoři věnovali pozornost spokojenosti pedagogů s touto formou výuky a zjistili to, že celkem 48 % pedagogů v průběhu pandemie vyhovovala distanční forma výuky, která však pro ně byla organizačně a časově náročnější. Museli si totiž vždy připravit vhodné materiály a podklady pro žáky, vítali však na druhou stranu poměrně překvapivě lepší interakce a vztahy se žáky. Problémy pak učitelé vnímali v rovině nedostatečné zpětné vazby od žáků, kdy bylo v některých případech pro ně problematické ověření toho, zda žáci vyučované látky správně rozumí. Někteří učitelé pak uváděli také chybějící interakce s žáky, případně pak mezi žáky navzájem (Rokos & Vančura, 2020, stránky 122-155).

Ústřední charakteristikou distanční výuky je tedy samotná geografická vzdálenost mezi učitelem a vyučovanými žáky. To může být samo o sobě pro některé účastníky edukačního procesu problém. Efektivitě této formy výuky může bránit nedostatek zkušeností pedagoga s moderními informačními a komunikačními technologiemi, což vede ke stresu a má negativní dopad na zdraví pedagoga. Specifickým aspektem jsou také chybějící, případně pak nedostatečné sociální interakce při této formě výuky (Rokos & Vančura, 2020).

Dále pak také někteří odborníci například uvádí, že značný benefit distanční formy výuky je možné spatřovat v časové a obsahové flexibilitě, která je s touto formou výuky spojena, tato forma výuky také nabízí rozmanité možnosti z hlediska poskytování zpětné vazby, umožňuje rovněž svobodnou volbu tempa výuky ze strany žáka, který si kromě toho může výuku naplánovat dle vlastních potřeb. Díky využívání moderních ICT roste také schopnost práce s nimi (Bednaříková, 2013, stránky 119-128).

Mezi úskalí pak patří naopak možná nedostatečná motivace žáků, nevhodný jejich učební styl, dále pak v některých případech rovněž problematické zajištění přístupu žáků k ICT, a tedy i k výuce (JSNS, 2021).

Z uvedeného tedy jednoznačně plyne, že ačkoliv jsou s distanční formou výuky spojena mnohá pozitiva, nelze opomíjet také související úskalí, která je však možné řešit prostřednictvím odpovídající přípravy na výuku, a to ze strany žáka i pedagoga. Rovněž je důležité vytvořit prostředí, které podporuje učení a rozvoj, a zajistit dostatečné zdroje

a materiály pro výuku. Může to také zahrnovat podporu rodiny při řešení domácích úloh a zapojení rodičů do vzdělávacího procesu.

Další klíčový aspekt tvoří správná komunikace mezi rodinou a školou. Pedagogové by měli mít možnost konzultovat s rodiči vývoj a potřeby jejich dětí a rodiče by měli mít možnost aktivně se zapojit do vzdělávacích aktivit a podpořit tak své děti. Při distanční výuce během pandemie covidu-19 bylo důležité, aby rodiče a žáci měli především jistotu, že se případné problémy řeší a že budou dostatečně informováni. Nebylo možné předpovědět, jak dlouho budou školy uzavřeny, proto bylo nutné udržovat stálý kontakt s rodinami studentů. Bez tohoto spojení není uskutečnitelné distanční vzdělávání (Daniel, 2020, stránky 91-96). Rodiče se snaží, aby pedagog uznal jejich perspektivu a často odlišné pochopení situace. Nejčastěji rodiče a učitelé komunikují na téma hodnocení (Štěch, 2004, stránky 374-388).

Distanční výuka může být také dobrou příležitostí pro rozvoj digitálních dovedností a dovedností samostatného učení. Může však vyžadovat také další podporu a vedení, zejména pro mladší děti, které se teprve učí, jak efektivně pracovat a učit se online. Důležité je také zvážit sociální a emoční dopady distanční výuky na děti. Je potřebné poskytnout dodatečnou podporu pro řešení stresu, úzkosti nebo pocitů izolace, které mohou být spojeny s tímto způsobem učení. V neposlední řadě je důležité také zohlednit rozdíly mezi jednotlivými dětmi. Každé dítě je jedinečné a má své vlastní potřeby, schopnosti a způsoby učení. Některé děti mohou profitovat z distanční výuky více než jiné. Proto by měla být distanční výuka flexibilní a přizpůsobitelná potřebám každého jednotlivého žáka.

2.5 Distanční výuka během pandemie covidu-19 na 1. stupni ZŠ

K prvnímu uzavření škol vlivem pandemie covidu-19 došlo vládním nařízením 11. března 2020. Distanční výuka probíhala až do 25. května 2020, poté se mohli žáci 1. stupně opět vrátit do školních lavic. Po letních prázdninách došlo 14. října 2020 k opětovnému uzavření škol, 18. listopadu 2020 se dočkali výjimky žáci prvního a druhého ročníku ZŠ a mohli být osobně přítomni vyučování ve třídách. Od 30. listopadu 2020 skončila distanční výuka pro celý 1. stupeň, ovšem 1. března 2021 byla prezenční výuka přerušena a osobní přítomnost při výuce pro všechny žáky ZŠ byla zakázána. Od 12. dubna 2021 probíhala na prvním stupni ZŠ rotační výuka, kdy se skupiny žáků střídaly v prezenční a

distanční výuce a 17. května 2021 skončila veškerá plošná omezení pro prezenční výuku na 1. stupni ZŠ. Toto datum ale neplatilo pro celou republiku, v některých regionech bylo otevření škol pro žáky 1. stupně odloženo o několik dní. Konečné ukončení distanční výuky a návrat všech žáků do škol byl potvrzen 1. června 2021. Po návratu do škol se však museli žáci, učitelé a další zaměstnanci škol podrobit pravidelnému testování na covid-19, aby bylo zajištěno bezpečí a minimalizováno riziko šíření viru. Poprvé od března 2020 tak bylo možné obnovit běžný chod škol. Přesto se výuka nadále musela přizpůsobovat aktuální epidemiologické situaci a doporučením odborníků (Vláda ČR, 2022).

PRAKTICKÁ ČÁST

3. PROBLÉMY VZTAHUJÍCÍ SE K DISTANČNÍ VÝUCE BĚHEM PANDEMIE

11. březen 2020 změnil na dlouhý čas život v rodinách žáků a studentů. Vláda svým nařízením s okamžitou platností zakázala osobní přítomnost žáků ve školách a pracující rodiče dětí museli velice obratně a rychle obstarat dohled nad svými dětmi. Navíc museli zajistit všechny náležitosti k distanční výuce, zejména potřebnou infrastrukturu. Jednalo se o naprosto bezprecedentní situaci, kterou doprovázel chaos a často i beznaděj. Informace pro školy od MŠMT přicházely velice obecné a existovalo plno dětí, které neměly šanci se distančního vzdělávání zúčastnit. Jednalo se často o děti z chudších sociálních poměrů, pro jejichž rodiče bylo nemožné zajistit technické vybavení pro distanční výuku. Takovým dětem byly na konci školního roku poskytnuty osobní konzultace s učiteli.

Je nezpochybnitelné, že i samotná pandemie měla vliv na atmosféru v rodinách. Distanční výuka bývá často spojována s negativními dopady na rodinné klima, jako jsou zvýšený stres u dětí a rodičů, větší zátěž pro rodiče v důsledku potřeby pomoci s učením, rodiče v některých případech suplovali i učitele, museli si upravit podmínky pro svou práci. Často byli nuceni pracovat z domova. Tyto aspekty mohou mít nezanedbatelný vliv na rodinné klima. Menší část populace spojovala přechod na distanční výuku s pozitivními jevy, rodiče trávili s dětmi více času, udělali si představu o učivu, které jejich děti probírají, poznali zblízka práci pedagogů, výuka byla časově flexibilní.

Výzkum je důležitý pro lepší pochopení této situace a slouží jako podpora k nalezení účinných způsobů vedoucích k vytvoření a udržení pozitivního rodinného klimatu a tím jistě i ke zlepšení motivace, školních výsledků a zájmu dětí o distanční výuku.

Výsledky studií a výzkumů mohou být také pro školy užitečné při přípravě na podobné situace v budoucnu, ať už se jedná o další vlny pandemie nebo jiné krizové situace. Školy by mohly využít získané poznatky k tomu, aby lépe připravily jak samotné učební plány a strategie pro distanční výuku, tak i podporu pro rodiče a rodiny. V současném trendu digitalizace a vzdělávání na dálku, který byl ještě urychlený v důsledku pandemie covid-

19 se ukazuje, že školy a vláda by měly spolupracovat na zajištění rovných příležitostí pro všechny žáky a studenty, bez ohledu na jejich socioekonomické pozadí. K tomu je potřeba, aby měli všichni přístup k internetu a adekvátní technické vybavení, jako jsou počítače nebo tablety. Bez těchto prostředků se mohou někteří studenti cítit znevýhodněni a mohou mít menší šanci na úspěch v digitálním vzdělávacím prostředí. Jde o důležitou investici do budoucnosti, která by mohla přispět k vyrovnání šancí pro všechny děti bez ohledu na jejich sociální původ.

Tato situace také ukázala, jak je důležitá spolupráce mezi školami a rodiči. Je třeba, aby se obě strany vzájemně podporovaly a respektovaly role, které při vzdělávání dětí hrají. Krize vyvolaná pandemií tedy představuje nejen velkou výzvu, ale také příležitost pro změnu a zlepšení systému vzdělávání. Je třeba se z této situace poučit a připravit na podobné situace v budoucnu, přičemž klíčovou roli hraje komunikace a spolupráce mezi školami, rodiči a vládou.

4. CÍLE VÝZKUMU

Cílem výzkumu je zjistit, jakým způsobem se distanční výuka projevuje na rodinném klimatu žáků 1. stupně ZŠ z pohledu rodičů. Konkrétně se zaměřuje na to, zda distanční výuka ovlivňuje kvalitu vztahů v rodině, množství času, který rodina tráví spolu, a celkovou atmosféru v domácnosti.

4.1 Předpoklady

Předpoklady vznikly na základě analýzy dostupných dat a zkušeností z praxe. Byly také ovlivněny názory a postřehy pedagogů, žáků a rodičů, kteří se podíleli na distanční výuce. Kromě toho byly předpoklady formulovány také na základě odborné literatury a studií, které se zabývají problematikou distanční výuky. Podnětná byla například závěrečná zpráva z dotazníkové šetření Prognóza vývoje situace pro rodiny s dětmi a podpůrné služby (Obecně prospěšná společnost Sirius, o.p.s., 2020) nebo výzkum, který provedl český UNICEF ve spolupráci s agenturou STEM/MARK, výzkum Mladé hlasy 2020: Děti v nouzovém stavu (STEM/MARK pro UNICEF, 2020). Další podněty byly získány ze studie Distanční výuka při opatřeních spojených s koronavirovou pandemií – pohled očima učitelů, žáků a jejich rodičů (Rokos & Vančura, 2020). Předpoklady byly také vytvořeny s ohledem na to, že distanční výuka představovala zcela novou a nezvyklou situaci pro mnoho rodin, což mohlo vést k řadě problémů a výzev, jak na straně dětí, tak rodičů. Nakonec byly předpoklady vytvořeny tak, aby pokryly co nejširší spektrum témat a oblastí spojených s distanční výukou a jejím dopadem na rodinné klima, aby mohly být co nejlépe využity pro analýzu a vyhodnocení získaných dat.

1. Distanční výuka měla vliv na rodinné klima, nejčastěji negativní.
2. Přejít na distanční výuku byl pro většinu dotazovaných rodin náročný a nevyhovoval jim.
3. Rodiny měly různé možnosti a prostředky pro realizaci distanční výuky.
4. Objem výuky a úkolů během distanční výuky byl pro mnoho rodin příliš velký a náročný na čas.
5. Distanční výuka měla vliv na školní výsledky dětí, často došlo ke zhoršení.
6. Většina rodičů nepovažuje distanční výuku za plnohodnotnou náhradu prezenční výuky a nepřála by si návrat k distanční výuce.

4.2 Metodika šetření

Nejprve je třeba představit metodiku užitou pro provedení výzkumného šetření pro tuto práci. Vzhledem k tomu, že bylo potřeba získat odpovědi od většího počtu respondentů, bylo vhodné využít metodu dotazníkového šetření, jež je pro tyto účely velmi vhodná. Jedná se o takzvaný kvantitativní výzkum, který jde ve srovnání s výzkumem kvalitativním méně do hloubky, nicméně umožňuje získání odpovídajících dat od respondentů a ověření předpokladů. Kromě toho je jeho provedení relativně málo časově náročné a následné zpracování dat je rovněž relativně jednoduché. Bylo rozhodnuto o přípravě dotazníkového šetření v elektronické podobě, aby bylo možné za účelem získání dostatečného výzkumného vzorku jej rozšířit v internetovém prostředí. Mezi další pozitiva elektronického dotazníku patří jednoduchost způsobu jeho vyplňování respondenty.

Zpočátku bylo nutné sestavit vhodný dotazník odpovídající potřebám výzkumného cíle této bakalářské práce. Bylo rozhodnuto o využití dotazníku vlastní konstrukce, jenž vytvořil autor práce, který se snažil zachytit dosud neprověřené vlivy distanční výuky. Výsledný dotazník zahrnuje celkem 19 otázek, které byly záměrně sestavovány většinou jako otázky uzavřené, případně pak v několika dílčích případech jako otázky polouzavřené nebo otevřené. Otevřené otázky byly zvoleny v takových případech, kdy bylo žádoucí, aby respondent patřičně konkretizoval svou odpověď.

Otázky v dotazníkovém šetření byly generovány na základě pozorování a zkušeností z praxe, ale také na základě odborné studie autorů Rokose a Vančury - Distanční výuka při opatřeních spojených s koronavirovou pandemií – pohled očima učitelů, žáků a jejich rodičů (Rokos & Vančura, 2020). Studie se zabývá problematikou distanční výuky v období pandemie, zejména pohledem účastníků. Důležitým zdrojem informací byly také zkušenosti a postřehy pedagogů, žáků a rodičů. Cílem bylo pokrýt co nejširší spektrum témat spojených s distanční výukou a jejím dopadem na život rodiny. Jednotlivé otázky byly formulovány tak, aby získaly co nejpodrobnější informace o daném tématu a umožnily tak co nejpřesnější analýzu a vyhodnocení získaných dat.

Dotazníkové šetření bylo umístěno do internetového prostředí tak, aby k němu respondenti měli přístup. Využita byla online služba pro tvorbu a distribuci online dotazníků Survio. Dotazník je k nahlédnutí v přílohách práce na str.48. Odkaz na dotazník

byl umístěn na sociální síti Facebook a Instagram, vložen byl do zájmových skupin na platformě WhatsApp a byl i rozesílán pomocí e-mailové schránky. V úvodu dotazníku byli za účelem zamezení chybování respondenti stručně seznámeni se základními principy vyplňování dotazníku a součástí této úvodní části bylo také stručné poděkování respondentovi za účast na tomto šetření a základní východiska anonymity tohoto dotazníku. Následovalo jádro dotazníku, jež zahrnovalo otázky směřující přímo k naplnění výzkumného cíle této bakalářské práce. Důraz byl kladen na to, aby otázky byly formulovány srozumitelně, jednoznačně a aby mezi nimi nebyly otázky sugestivní.

Když byly získány potřebné výsledky, následovalo jejich zpracování za účelem dalšího využití výzkumných dat. Jak již bylo nastíněno, v případě elektronického dotazníku je následné zpracování dat poměrně jednoduché, proto byly následně jednotlivé výsledky uspořádány a doplněny o příslušné grafické výstupy a komentáře. Získané výsledky budou podrobně interpretovány v rámci podkapitoly 4.4 této bakalářské práce.

Základním cílem výzkumné části této bakalářské práce je zjištění a analýza vlivu distanční výuky na rodinné klima žáků českých škol. Na základě šetření proto bude možné zjistit, zda a do jaké míry ovlivnilo samotné zavedení konceptu distanční výuky do českého školství rodinné klima v rodinách žáků 1. stupně základních škol v naší zemi v období pandemické situace.

4.3 Výzkumný vzorek respondentů

Nyní je třeba představit také konkrétní vzorek respondentů, kteří se zúčastnili provedeného dotazníkového šetření. Šetření se uskutečnilo během měsíce února a března 2022, celkem se šetření zúčastnilo 192 respondentů. Dotazník byl určen rodičům žáků, kteří se zúčastnili distanční výuky během pandemie covidu-19. Statistické údaje dále ukazují, že celkově byl dotazník zobrazen 322krát, což ukazuje na výslednou úspěšnost ve výši 60 %, což není zcela uspokojivý výsledek, ovšem absolutní počet řádně vyplněných dotazníků má jistě vypovídající hodnotu. Doba vyplňování dotazníku respondentem se ve většině případů pohybovala okolo 10 minut.

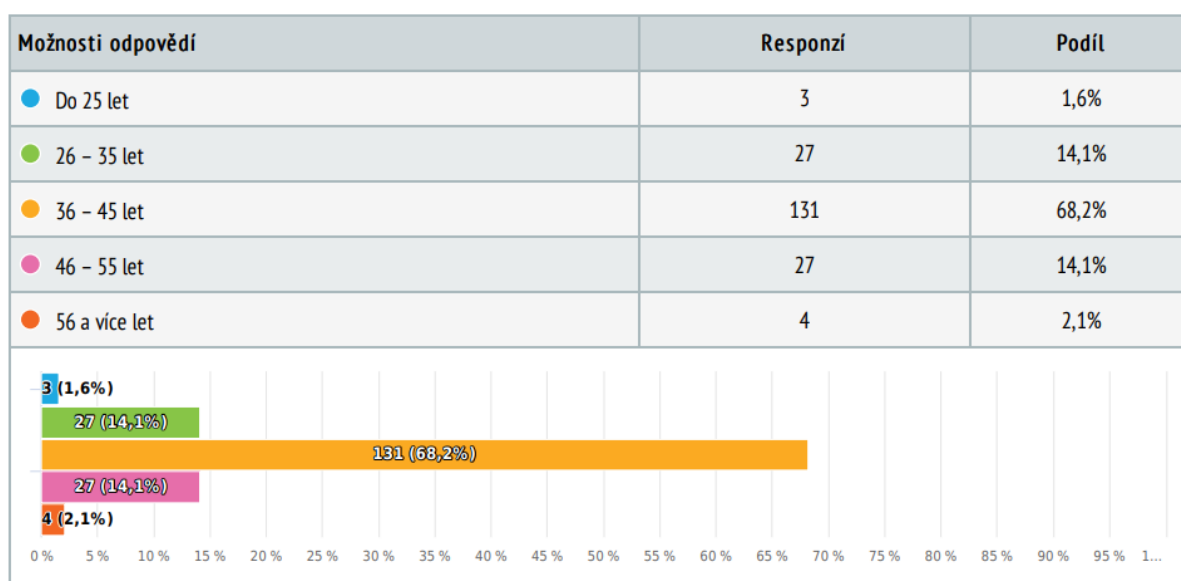
Aby bylo možné analyzovat údaje týkající se respondenta, bylo nutné do dotazníku zařadit již zmíněné identifikační otázky, které byly situovány do závěrečné fáze dotazníku. Jednalo se o otázky na věk a pohlaví respondentů, velikost obce, kde jejich

děti navštěvují základní školu, a také na věk dítěte v období zavedení distanční výuky společně se třídou, kterou v tomto období navštěvovalo. Na základě zařazení těchto otázek do dotazníku tedy bylo možné blíže prozkoumat strukturu výzkumného vzorku respondentů, kteří se zúčastnili šetření pro tuto bakalářskou práci.

Pokud jde o pohlaví respondentů, pak v rámci šetření měly převahu osoby ženského pohlaví, kterých bylo celkem 93 %. Osoby mužského pohlaví se tedy naopak tohoto šetření zúčastnily pouze v naprosté menšině. Důvodem bude zřejmě skutečnost, že se dotazník sdílel většinou na takových platformách, které navštěvují především ženy. Také byla zkoumána věková kategorie respondentů, kteří odpovídali v rámci dotazníkového šetření. Předem byly definovány základní věkové kategorie v rozpětí 10 let, ze kterých následně respondent volil vlastní odpovídající věkovou kategorii, jak ukazuje níže uvedený obrázek 1.

17 Jaký je Váš věk?

Výběr z možností, zodpovězeno 192 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 1 – Věk respondentů

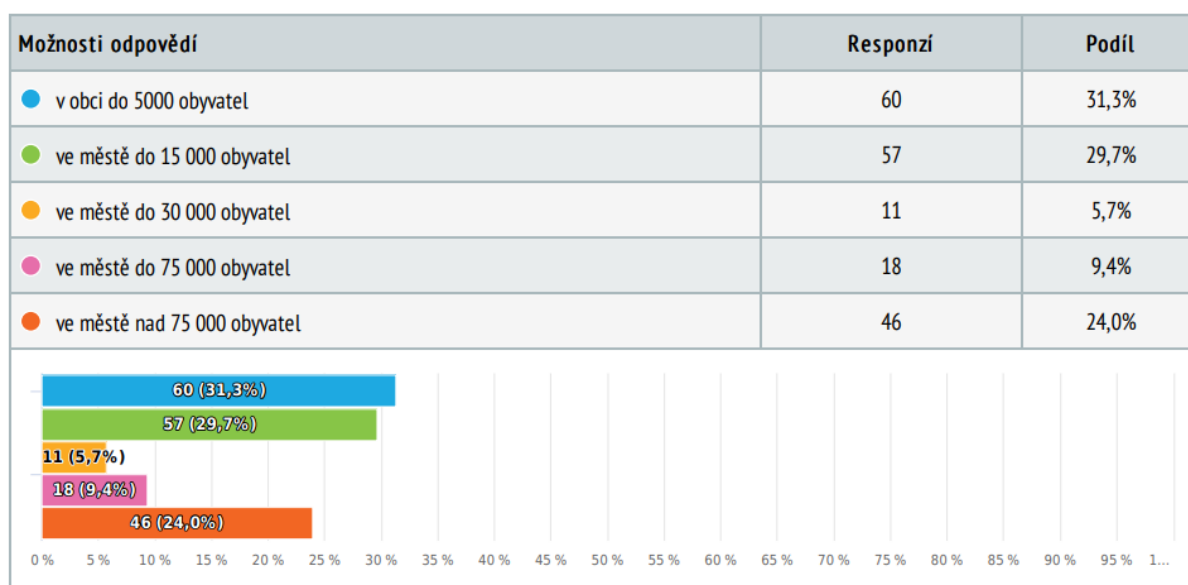
Podle obrázku 1 tvořili naprostou většinu respondenti ve věku mezi 36–45 lety, kterých bylo celkem na 68 %. Tato věková skupina je zřejmě nejpravděpodobnější skupinou rodičů žáků 1. stupně ZŠ, takže mají přímou zkušenost s dopadem distanční výuky na rodinné klima. Mohou mít také více motivace vyplnit tento dotazník, protože mají zájem o sdílení svých zkušeností a výzev spojených s distanční výukou. Navíc je tato věková

skupina obecně dobře obeznána s moderními technologiemi, takže online dotazník pro ně může být snadno přístupný a pohodlný způsob k vyjádření svého názoru.

Dále bylo úkolem také stanovit přibližnou velikost obce, kde se nachází škola, kde potomek respondenta chodí do školy. Také v tomto případě bylo stanoveno několik základních kategorií, ze kterých následně respondenti volili adekvátní odpověď odpovídající reálnému stavu. Získané výsledky prezentuje obrázek 2 uvedený níže v textu této práce.

18 Kde se nachází škola, na které Váš syn/dcera studuje?

Výběr z možností, zodpovězeno 192 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 2 – Velikost obce, kde potomek respondenta chodí do školy

Je třeba zdůraznit, že otázka se týká lokality školy, ne bydliště respondenta. Svou roli hraje distribuce dotazníku – přestože byl šířen v online prostředí, jistě svou váhu má i osobní známost autora a tím pádem větší motivace dotazník vyplnit. Autor dotazníku má největší dosah právě v obcích a městech do 15 000 obyvatel. Početná skupina respondentů žije též ve městech nad 75 000 obyvatel, dá se připsat častému sdílení dotazníku v Praze.

Poslední identifikační otázkou bylo, jaký byl věk potomka respondenta v období zavedení distanční výuky do školství a do jaké třídy jejich potomek docházel. Relativně nejčastěji se jednalo o 8leté, poté 7leté děti, které navštěvovaly nejčastěji 2. třídu, následně 5. třídu.

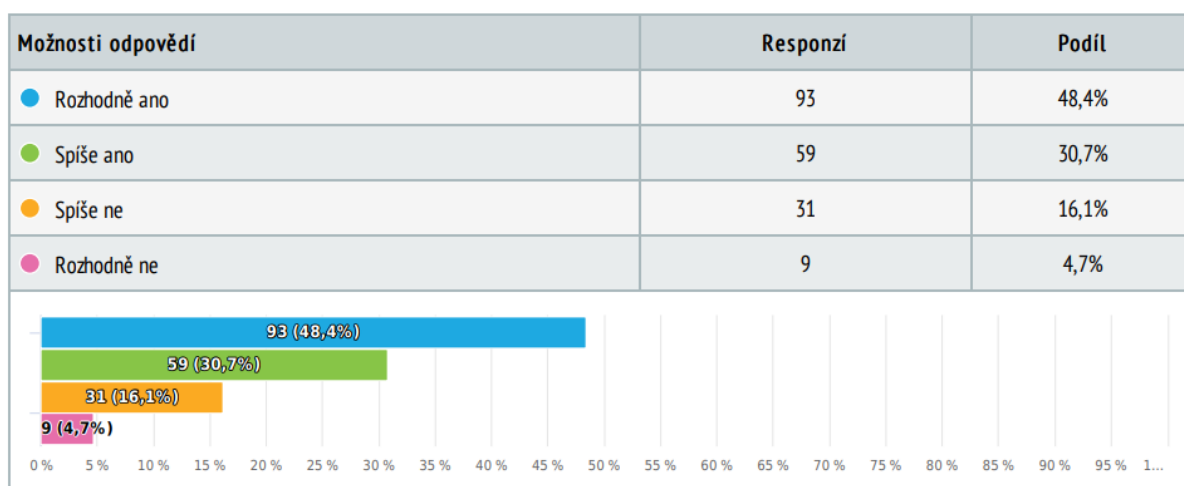
4.4 Výsledky šetření

Na tomto místě bude provedena podrobná interpretace výsledků a zjištění, ke kterým se dospělo prostřednictvím uskutečněného dotazníkového šetření mezi již popsaným vzorkem respondentů. Výsledky musíme interpretovat s vědomím, že pracujeme s omezeným vzorkem dat. Tedy, nelze tvrdit, že naše závěry platí pro celou populaci.

Úvodní otázkou bylo, zda podle názoru samotných respondentů distanční výuka nějakým způsobem zapůsobila v praktické rovině na rodinné klima v období pandemického stavu. Získané výsledky jsou zobrazeny v níže uvedeném obrázku 3.

1 Domníváte se, že distanční výuka v pandemickém období ovlivnila nějakým způsobem rodinné klima ve Vaší rodině?

Výběr z možností, zodpovězeno 192 x, nezodpovězeno 0 x

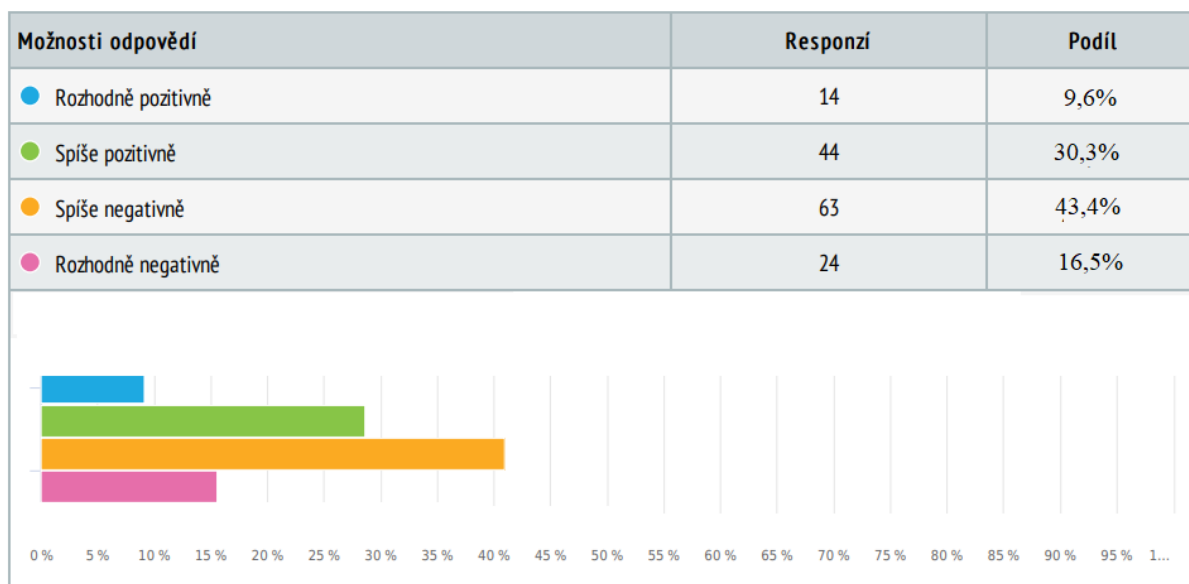
Obrázek 3 – Vliv distanční výuky na rodinné klima respondentů

Celkem 79 % respondentů uznalo, že skutečně distanční výuka určitým způsobem ovlivnila rodinné klima v období pandemie v naší zemi. Lidé takto odpověděli pravděpodobně z několika důvodů. Distanční výuka u dětí 1. stupně ZŠ vyžaduje mnohdy významný podíl účasti rodičů, kteří zároveň často pracovali z domova. Museli tedy zvládnout své pracovní povinnosti a výpomoc svým dětem u distanční výuky. Kromě toho děti trávily více času doma, což může také ovlivnit rodinnou atmosféru. Tato situace mohla vést k frustraci a konfliktům v rodině. Je také možné, že někteří respondenti cítili tlak na to, aby svým dětem poskytli kvalitní výuku, což by mohlo zvýšit

stres a ovlivnit rodinné klima. Na druhou stranu někteří respondenti mohli odpovědět negativně, protože se jim podařilo úspěšně zvládnout výzvy spojené s distanční výukou a nepocítovali významný dopad na rodinné klima. Podíl takových respondentů byl 21 %. Tento menšinový podíl respondentů se tedy podle získaných poznatků nedomnívá, že by distanční výuka v období pandemie měla významnější dopad na rodinné klima. Přesto však podle zjištěného naprosto převážila situace, kdy distanční výuka rodinné klima v rodině respondenta významněji ovlivnila.

Respondenti, kteří na předchozí otázku odpověděli kladně uváděli pak v rámci otázky navazující konkrétní dopady distanční výuky na rodinné klima. Jak bylo výše uvedeno, reálnost dopadů distanční výuky na rodinné klima potvrdilo celkem 79 % oslovených respondentů.

2 Pokud jste v předchozí otázce odpověděl/a že ano, jakým způsobem distanční výuka klima ve Vaší rodině ovlivnila?

Obrázek 4 – Konkretizace dopadů distanční výuky na rodinné klima respondentů

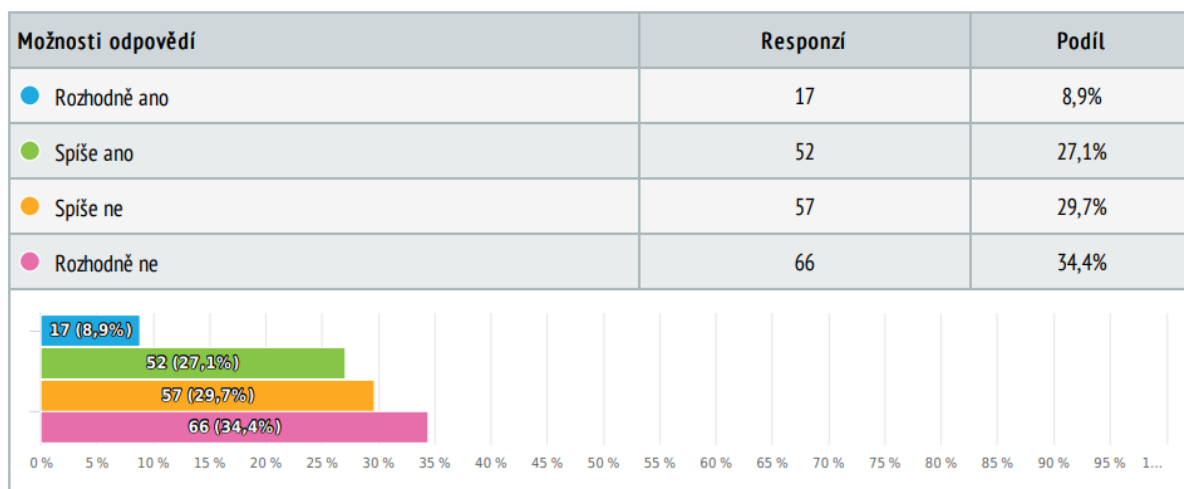
Jak ukazuje obrázek 4, celkem 40 % osob uvedlo pozitivní dopady zavedení distanční výuky na rodinné klima (9,6 % rozhodně pozitivní, 30,3 % spíše pozitivní), naopak 60 % osob zmínilo negativní dopady. Důvodem pro pozitivní vliv distanční výuky během pandemie covid 19 na rodinné klima mohou být různé faktory. Například některé rodiny mohly ocenit příležitost strávit více času společně, nebo mohly být děti méně

stresované, bez tlaku každodenního docházení do školy. Děti 1. stupně ZŠ mohou mít problémy s ranním vstáváním, delší spánek tak mohl pozitivně ovlivnit rodinnou atmosféru. Rodiče také mohli lépe pochopit, čím jejich děti ve škole prochází, což mohlo vést ke zvýšené empatii a komunikaci. Na druhou stranu negativní vliv mohl být způsoben zvýšeným stresem a tlakem na rodiče, kteří se v některých případech museli stát učiteli svých dětí a zároveň se vypořádat se svými vlastními pracovními závazky. Děti také mohly mít potíže s adaptací na nový formát výuky a mohly pociťovat frustraci nebo úzkost. Dále mohlo dojít ke konfliktům vyplývajícím z neshod ohledně plnění úkolů do školy, ze zhoršené disciplíny dětí. Navíc distanční výuka může odhalit socioekonomické rozdíly mezi žáky, což může vést k pocitům frustrace a nespravedlnosti. Uvedený výsledek tedy jasně ukazuje, že většina oslovených osob hodnotí zavedení distanční výuky negativně z hlediska jejích dopadů na oblast rodinného klimatu.

Také bylo dále zkoumáno, zda respondentům vyhovoval celkově přechod na distanční výuku v souvislosti s pandemií covidu-19. Zkoumána tedy byla v rámci této otázky zejména komplexní spokojenost respondentů se zavedením distanční výuky, ke kterému došlo v období jara roku 2020 v souvislosti s markantním šířením onemocnění covidem-19 v naší zemi. Získané výsledky prezentuje níže uvedený obrázek 5.

3 Vyhovoval Vám obecně přechod na distanční výuku v souvislosti s pandemickou situací (od března roku 2020)?

Výběr z možností, zodpovězeno 192 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 5 – Spokojenost respondentů se zavedením distanční výuky

Podle obrázku 5 uvedeného výše uvedlo celkem 36 % respondentů, že byli se zavedením distanční výuky do českého školství spokojeni, naopak většina oslovených respondentů, v tomto případě celkem 64 %, uvedla nespokojenost se zavedením konceptu distanční výuky do českého školství. Zavedení distanční výuky proběhlo díky radikálnímu nařízení vlády ČR 11. března 2020. Na přechod z prezenční výuky na distanční nebyl téměř nikdo připravený a rodiny musely zabezpečovat mediální přijímače, internetové připojení, což v některých lokalitách nebylo vůbec jednoduché. Některé děti na 1. stupni ZŠ měly problém s ovládáním komunikačních platforem, rodiče tak museli být distanční výuce přítomní, což jim mohlo znesnadňovat jejich aktivity v zaměstnání. Výsledek odkazuje i na obrázek 2, kdy 60 % respondentů odpovědělo, že distanční výuka ovlivnila rodinné klima negativně, přibližně stejné množství respondentů (64 %) uvedlo nespokojenost se zavedením distanční výuky.

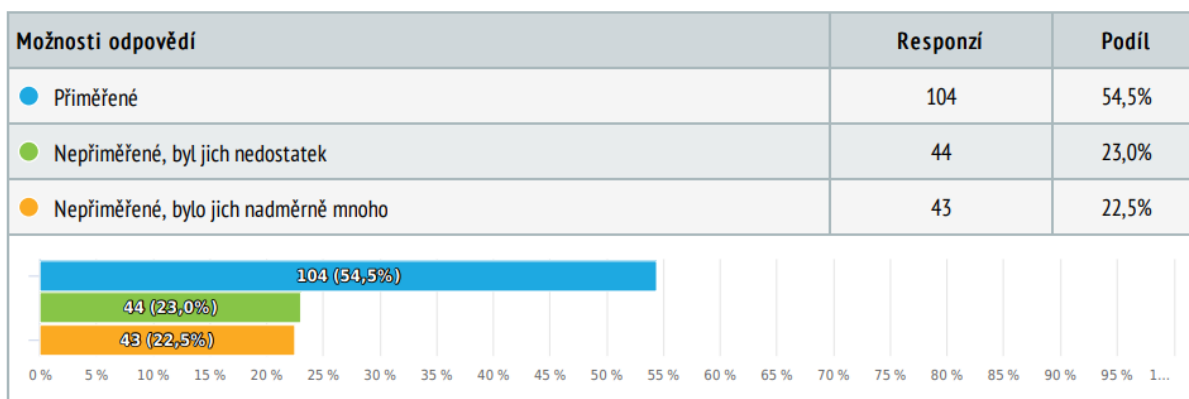
Respondenti byli také dotázáni na to, jaké konkrétní materiály nebo prostředky využívali v průběhu distanční výuky v rámci vzdělávání žáků. Obecně bylo možné využívat rozličné podpůrné materiály a způsoby vzdělávání, proto bylo zkoumáno, jak tomu bylo v praktické rovině v případě oslovených respondentů. V tomto případě se jednalo o otázku s možností volby více odpovědí, proto mohl respondent označit veškeré nabízené odpovědi, případně pak doplnit odpověď dle vlastního uvážení. Největší počet respondentů (130) v tomto případě uvedl pracovní listy určené k výuce, dále pak celkem 122 respondentů pracovalo podle zjištěného s odkazy na učebnice a pracovní sešity a celkem 111 využívalo v rámci distanční výuky výukové prezentace nebo videa. Celkem 90 respondentů uvedlo neplacené aplikace, 69 respondentů pak výukové programy a 13 respondentů pracovalo také s placenými aplikacemi. Získané výsledky tedy ukazují na to, že v rodinách byly využívány rozmanité materiály a prostředky na podporu výuky žáků, mezi něž patřily zejména pracovní listy, odkaz na učebnice a pracovní sešity nebo také výukové prezentace a videa.

Další otázka šetření se zaměřovala na to, jakým způsobem oslovení respondenti hodnotí v praktické rovině objem výuky a úkolů, které byly žákovi v praxi zadávány ve škole v průběhu distanční výuky. Některé odborné zdroje a výzkumy ukazovaly na skutečnost, že byl rozsah požadavků kladených v tomto období na žáky nepřiměřeně velký, což vedlo u mnoha žáků k problémům z hlediska zvládnutí výuky. To bylo samozřejmě umocněno

specifiky distanční výuky a nemožností osobního upřesnění zadání a probírané látky ze strany učitele. Proto bylo zkoumáno, jak tuto otázku vnímají samotní rodiče, a tedy do jaké míry vnímají objem látky a úkolů jako přiměřený. Výsledky prezentuje níže zobrazený obrázek 6.

5 Jak hodnotíte objem výuky a úkolů, které byly žákovi během distanční výuky zadávány?

Výběr z možností, zodpovězeno 191 x, nezodpovězeno 1 x

Obrázek 6 – Názory respondentů na přiměřenost látky a úkolů během pandemie

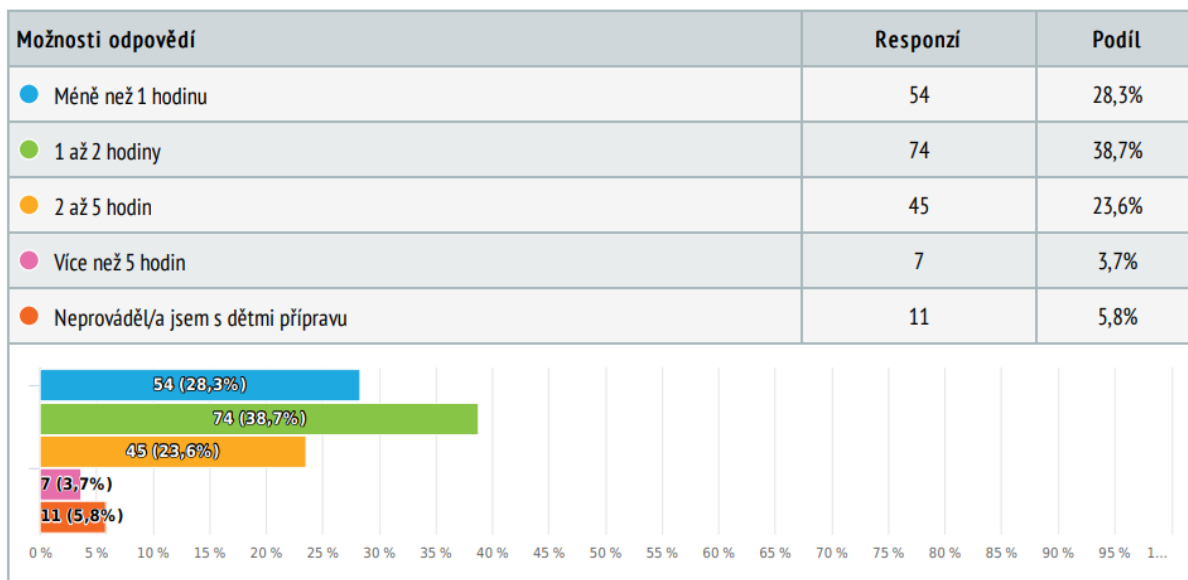
Podle obrázku 6 je tedy přiměřenost objemu látky a úkolů během distanční výuky vnímána velmi individuálně a závisí na mnoha faktorech. Rozdíl ve vnímání objemu látky a úkolů může souviset s individuálními schopnostmi a potřebami žáků. Někteří žáci mohou být schopni zvládnout větší objem práce nezávisle, zatímco jiní mohou potřebovat více podpory a vedení ze strany rodičů nebo učitelů. Kromě toho mohou mít rodiče různá očekávání ohledně toho, kolik práce by jejich děti měly během distanční výuky odvádět. Někteří rodiče vnímají menší objem úkolů jako nedostatečný pro vzdělávací pokrok svých dětí, zatímco pro jiné je větší objem úkolů příliš náročný a pro děti stresující. Nadpoloviční většina respondentů tedy vnímá objem látky a úkolů jako přiměřený a odpovídající, menší část se domnívá, že objem látky a úkolů byl naopak v tomto období nepřiměřený.

Pochopitelně bylo nutné, aby se v průběhu distanční výuky rodiče s dětmi na výuku připravovali a využívali k tomu vhodné prostředky a materiály. To si samozřejmě žádalo věnování dostatku času této přípravě ze strany rodičů, bezpochyby v mnoha případech náročné z hlediska skloubení s ostatními povinnostmi. Respondenti proto byli dotázáni

na to, kolik času průměrně denně strávili s potomkem přípravou na distanční výuku. Výsledky prezentuje obrázek 7.

6 Kolik jste denně průměrně strávil/a času s Vaším dítětem/děťmi přípravou na distanční výuku?

Výběr z možností, zodpovězeno 191 x, nezodpovězeno 1 x

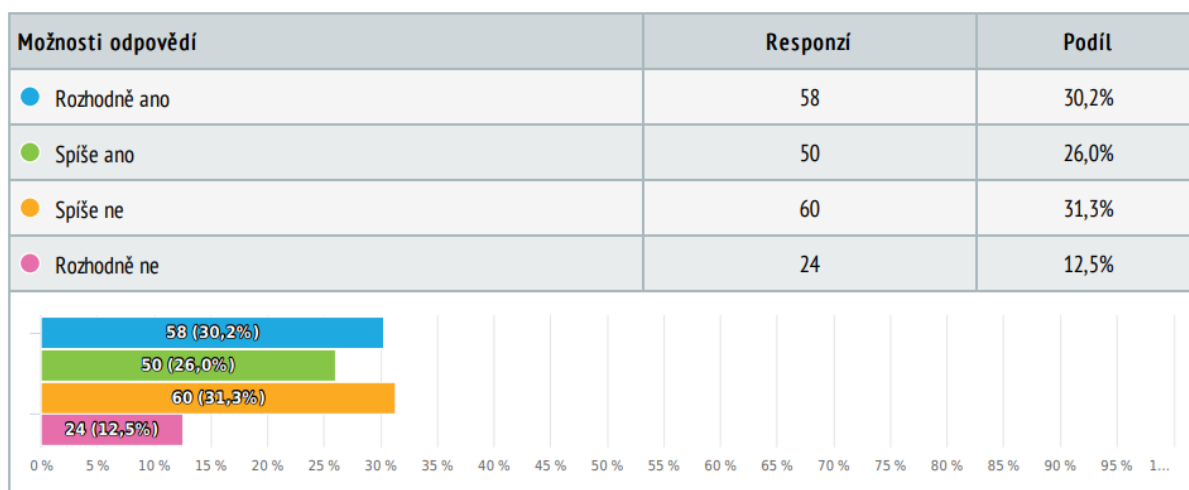
Obrázek 7 – Délka denní přípravy rodičů s dětmi na distanční výuku

Čas, který rodiče věnovali přípravě na distanční výuku se svými dětmi, byl ovlivněn řadou faktorů. Jedním z nich mohla být například jejich pracovní zátěž. Jak již bylo uvedeno, rodiče, kteří během pandemie pracovali z domova, mohli mít více času a flexibility na přípravu s dětmi, zatímco ti, kteří museli pracovat mimo domov, mohli mít na řešení problémů s distanční výukou méně prostoru. Dalším faktorem mohou být věkové a vzdělávací rozdíly mezi dětmi. Mladší děti, které potřebují více podpory a vedení, mohou vyžadovat více času na přípravu než starší děti, které mohou pracovat samostatněji. Rovněž schopnost dětí pracovat samostatně mohou ovlivnit, kolik času rodiče věnovali přípravě. Děti, které byly zvyklé na tradiční výuku ve třídě, mohly potřebovat více času na přizpůsobení se novému formátu výuky a vyžadovat pomoc od rodičů. Nakonec rodiče, kteří se cítí méně sebejistí v určitých předmětech, strávili někdy více času přípravou na pomoc dětem při jejich výuce.

Navazující a související otázkou dále bylo, zda bylo pro respondenty problematické propojit efektivně pomoci dítěti/žákovi s výukou a úkoly zadávanými během distanční výuky s pracovními povinnostmi. Výsledky jsou zobrazeny prostřednictvím obrázku 8.

7 Bylo pro Vás problematické spojit pomoc žákovi s přípravou při distanční výuce s Vaším zaměstnáním?

Výběr z možností, zodpovězeno 192 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 8 – Problémy respondentů s propojením pracovních povinností s přípravou s dětmi na distanční výuku

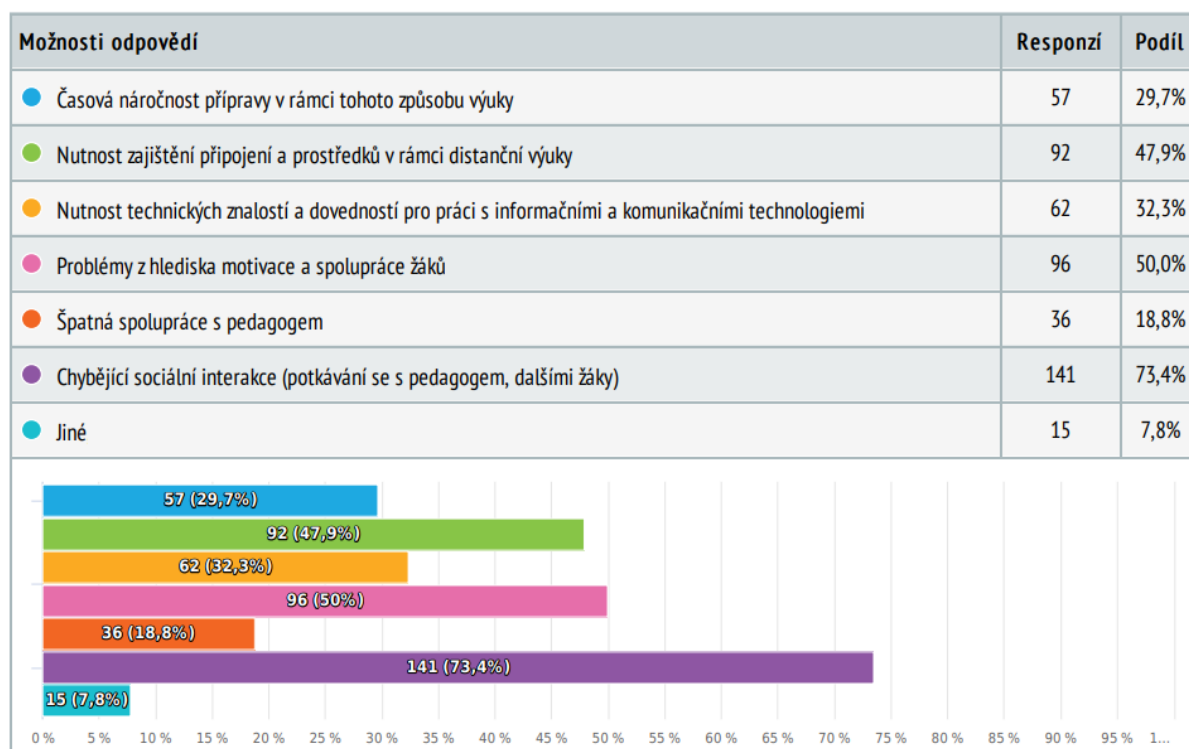
Pochopitelně tato nová situace přinesla také rodičům řadu nových povinností a také větší časové zatížení. Výsledek této otázky ukazuje, že více než polovina oslovených rodičů pociťovala problémy při kombinaci pracovních povinností a přípravy na distanční výuku svých dětí. Toto číslo je významné a naznačuje, jak náročná může být distanční výuka pro rodiny, kde rodiče pracují, ať už doma, nebo mimo domov. Zajímavé je také poznamenat, že téměř třetina rodičů uvedla, že tuto situaci považovala za velmi náročnou. To může odrážet skutečnost, že distanční výuka vyžaduje značné množství času, úsilí a zdrojů, což může být zvláště náročné pro rodiče, kteří mají plné pracovní vytížení. Na druhé straně téměř polovina rodičů nevnímala tuto situaci jako náročnou. To může naznačovat, že někteří rodiče měli vhodné podmínky pro kombinaci práce a výuky svých dětí, například díky možnosti práce z domova, pružné pracovní doby nebo schopností svých dětí pracovat samostatně. Celkově odpovědi na tuto otázku poukazují na to, jak rozdílně rodiče vnímají náročnost distanční výuky a jak může tato nová situace ovlivnit jejich pracovní a rodinný život.

Respondenti byli v rámci další otázky vyzváni také ke specifikaci hlavních výhod vztahujících se podle jejich názoru ke konceptu distanční výuky. Jednalo se o otázku s možným výběrem více odpovědí dle uvážení respondenta. Podle zjištěného uvedlo celkem 86 respondentů jako hlavní výhodu možnost využívání informačních a komunikačních technologií. Distanční výuka umožnila žákům a rodičům přístup k online vzdělávacím zdrojům a nástrojům, které mohou podpořit učení a vývoj dovedností. Tato možnost mohla být obzvláště prospěšná pro rodiny, které měly přístup k potřebným technologiím a internetovému připojení. Dále pak 71 osob uvedlo, že je podle nich výhodou to, že žák nemusel v období distanční výuky osobně docházet do školy a mohl se efektivně vzdělávat v prostředí domova, což mohlo být pro některé rodiny výhodou zejména v době pandemie, kdy bylo důležité omezit fyzické kontakty. Třetí nejdůležitější výhodou je podle odpovědí časová a obsahová flexibilita výuky, uvedlo to celkem na 68 oslovených respondentů z řad rodičů žáků. Distanční výuka mohla rodičům a žákům nabídnout větší flexibilitu v tom, kdy a jak se učit. Žáci mohli pracovat ve svém vlastním tempu a rodiče mohli přizpůsobit výuku potřebám a zájmům svých dětí. Ostatní odpovědi pak byly uváděny méně často, konkrétně 39 osob zmínilo možnost volby odpovídajícího tempa výuky. Tato výhoda mohla být přínosná pro žáky, kteří potřebují více času na pochopení určitého učiva, nebo naopak pro ty, kteří chtějí pracovat rychleji. Dalších 28 osob uvedlo vysokou míru individualizace distanční výuky. Individualizovaný přístup umožňuje lépe se zaměřit na konkrétní potřeby a schopnosti každého jednotlivce.

Stejným způsobem byly následně v rámci navazující otázky zkoumány nevýhody distanční výuky podle zkušeností a názorů respondentů. Opět měli respondenti možnost volby několika nabídnutých odpovědí současně.

9 Jaké hlavní nevýhody spojujete s distanční výukou?

Výběr z možností, více možných, zodpovězeno 192 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 9 – Nevýhody spojené s distanční výukou

Podle zjištěného největší počet respondentů (141) v tomto případě uvedl absenci sociálních interakcí v rámci konceptu distanční výuky, což je zcela logické. Tradiční vyučování na školách je založené na interakci mezi žáky a učiteli a také mezi samotnými žáky. Distanční výuka tuto interakci výrazně limituje. Dále pak celkem 96 osob uvedlo problémy v rovině motivace a spolupráce ze strany žáků. Možným důvodem udržení motivace mohl být fakt, že výuka probíhala z domova, kde se nachází řada rozptýlení a rušivých elementů odvádějících pozornost žáků od učení. Celkem 92 respondentů za hlavní problém spojený s distanční výukou pokládá nutnost zajištění odpovídajících prostředků a internetového připojení za účelem realizace distanční výuky. Jedná se o zcela zásadní problém, bez těchto prostředků nemůže být distanční výuka realizována. V rámci šetření se objevily také některé další odpovědi, například celkem 62 osob zmínilo nutnost specifických technických znalostí a dovedností pro práci s informačními a komunikačními technologiemi. Bez znalostí práce s informačními technologiemi je těžké své děti ve výuce podporovat. Dalších 57 rodičů pokládá za důležitou nevýhodu vztahující se ke konceptu distanční výuky časovou náročnost přípravy na ni. Distanční výuka může být pro rodiče náročná, pokud jsou zároveň nuceni pracovat na plný úvazek.

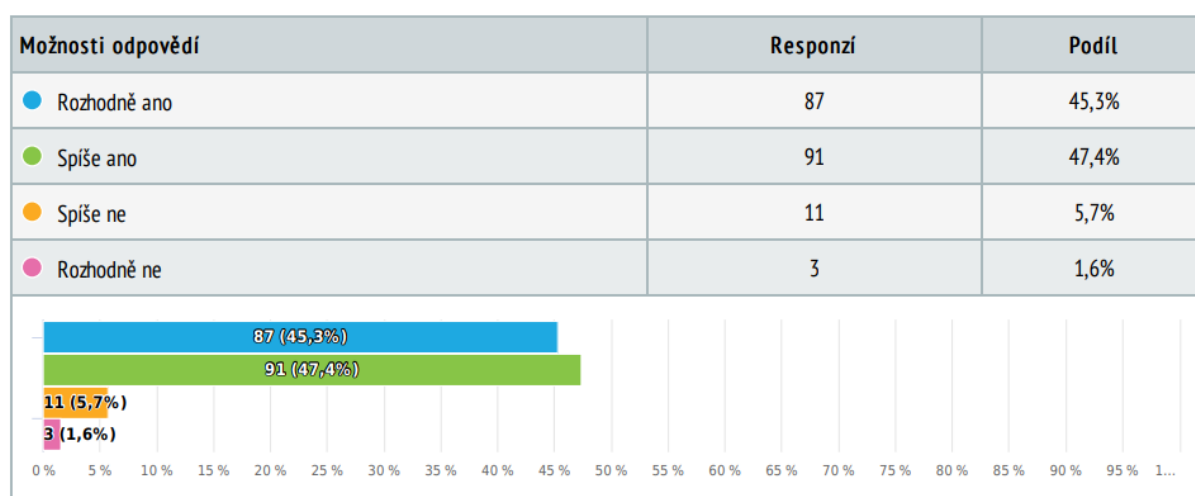
Ostatní odpovědi se pak v rámci šetření objevily víceméně v menšině případů, konkrétně 36 osob zmínilo špatnou spolupráci s pedagogem a 15 osob uvedlo jinou odpověď.

Dále byla do dotazníku zařazena také otevřená otázka, v jejímž rámci bylo zkoumáno, zda se sami respondenti v průběhu zavedení distanční výuky setkali osobně s nějakými problematickými aspekty, které by měly negativní vliv na výuku žáka, případně pak tuto výuku bezprostředně znemožňovaly. Úkolem respondentů tedy bylo tyto případné aspekty specifikovat a upřesnit jejich dopady na výuku žáků. V tomto směru se objevily rozličné odpovědi a formulace respondentů, které konkretizovaly způsob dopadů těchto problémových aspektů na výuku žáků na základní škole. Mezi získanými odpověďmi se v tomto případě opakovaně objevovala odpověď, že v souvislosti se zavedením konceptu distanční výuky byla problémem již zmíněná naprostá absence důležitých sociálních interakcí a kontaktů mezi žáky a uživatelem a také mezi žáky navzájem. Kromě toho bylo nutné zejména zajistit odpovídající technické vybavení (PC, notebook, tiskárna, případně další doplňkové vybavení), což pochopitelně v mnoha případech značně zatížilo rodinný rozpočet. Respondenti také poukazovali na nutnost věnovat značné množství času pomoci dítěti s výukou a přípravou na ni. Opakovaně se objevil rovněž problém v podobě technických výpadků připojení, prokrastinace dětí během výuky vlivem hraní různých her, klesající zájem dětí o výuku a s tím související ztráta motivace. Kromě toho respondenti opakovaně zmiňovali také nedostatečné kompetence učitele k výuce prostřednictvím dálkové techniky, což působilo během distanční výuky problematicky. Respondenti poukázali také na únavu svých potomků vlivem dlouhého sledování monitoru a také zhoršení prospěchu po návratu do běžného způsobu výuky. Zmíněno bylo rovněž časté rušení online přenosů v průběhu výuky ostatními členy rodiny. Jak tedy získané výsledky ukazují, respondenti se skutečně v praktické rovině v průběhu distanční výuky potýkali s různorodými problémy z hlediska průběhu tohoto způsobu výuky, kdy bylo pro zajištění její efektivity nutné často vyřešit mnoho dílčích obtíží různého charakteru. Mnohdy se přitom jednalo o zcela zásadní problémy související se samotným zabezpečením fungování a chodu distanční výuky, proto se pro mnoho českých rodin bezesporu jednalo o náročnou a často také stresující situaci.

Důležitou otázkou také bylo, zda potomek respondenta celkově zvládal plnění povinností a úkolů souvisejících s distanční výukou. Smyslem této otázky tedy bylo zejména zjistit, zda navzdory náročnosti distanční výuky z hlediska jejího organizačního zajištění a také z hlediska nároků kladených na jednotlivé účastníky edukačního procesu v konečném důsledku žáci probírané učivo a úkoly zvládali, nebo naopak v této oblasti panovaly zásadní problémy, které vedly k tomu, že žák výuku nezvládal a měl v této oblasti výrazné problémy. Výsledky ukazuje níže uvedený obrázek 10.

11 Zvládal Váš syn/dcera obecně plnění povinností a úkolů během distanční výuky?

Výběr z možností, zodpovězeno 192 x, nezodpovězeno 0 x

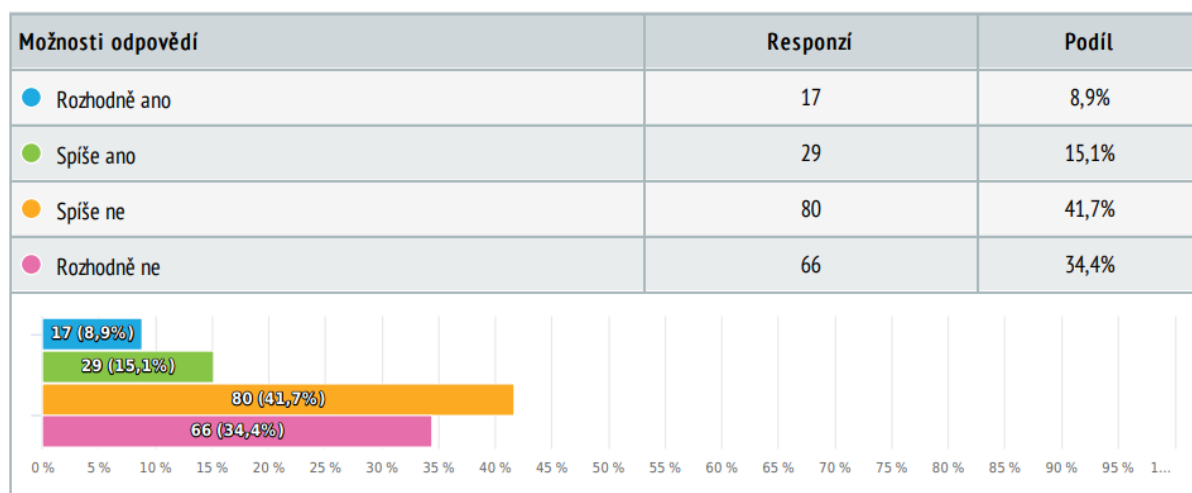
Obrázek 10 – Zvládání distanční výuky ze strany žáků

V tomto případě byl získán kladný výsledek, jelikož plných 92 % respondentů uvedlo, že žáci skutečně povinnosti související s distanční výukou zvládali, přitom celkem 45 % osob uvedlo, že rozhodně ano, 47 % respondentů pak uvedlo, že spíše ano. Výsledek ukazuje velice pozitivní jev, že většina negativních vlivů distanční výuky neměla bezprostřední vliv na plnění úkolů. Žáci a rodiče zřejmě i v nestandardních podmínkách distanční výuky našli způsoby efektivního plnění úkolů. Dále je možné, že učitelé byli schopni kvalitně komunikovat a poskytnout dostatečnou podporu svým žákům. Pouze 8 % oslovených respondentů odpovědělo negativně, a tedy že žák povinnosti v rámci distanční výuky nezvládal. Důvodem mohou být určité neřešitelné infrastrukturní problémy.

Dále bylo taktéž zkoumáno, zda se u žáka během distanční výuky změnil dosahované školní výsledky. Tato otázka byla položena zejména z toho důvodu, že určitá část žáků měla podle odborníků významné problémy se zvládnutím distanční výuky a jejich vzdělávání díky tomu neprobíhalo dostatečně efektivně tak, aby byl splněn cíl edukačního procesu. Proto bylo v rámci této otázky ověřováno, jak tomu bylo v praktické rovině v případě žáků 1. stupňů českých základních škol v souvislosti se zavedením distanční výuky do českého školství. Struktura získaných výsledků je znázorněna níže prostřednictvím obrázku 11.

12 Došlo v průběhu distanční výuky ke změně školních výsledků?

Výběr z možností, zodpovězeno 192 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 11 – Změna školních výsledků žáka vlivem distanční výuky

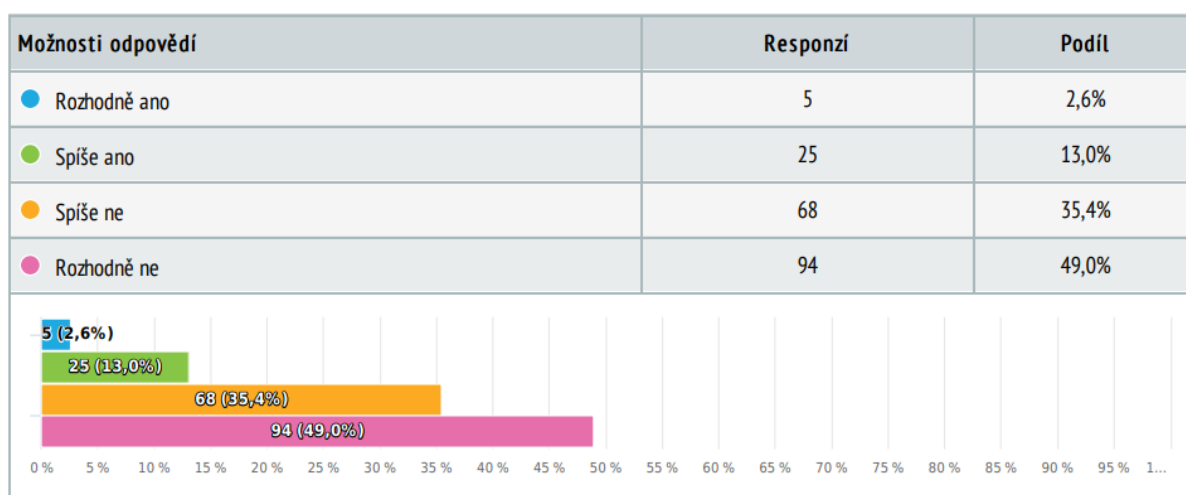
Podle obrázku 10 se školní výsledky změnilly pouze u 24 % žáků, naopak u 76 % českých žáků v tomto směru významnější změny nenastaly. Získaný výsledek tedy v tomto případě jasně ukazuje na skutečnost, že pouze u zhruba jedné čtvrtiny žáků došlo podle názoru jejich rodičů vlivem změny v podobě zavedení distanční výuky ke změně dosahovaných školních výsledků. Naopak v případě více než tří čtvrtin žáků tomu tak podle zjištěného nebylo, u těchto žáků tedy významnější změny ve školních výsledcích zaznamenány nebyly. V případě respondentů, kteří uvedli, že ke změně školních výsledků u žáka došlo, pak byly názory na podobu této změny velmi nejednoznačné, jelikož bylo zjištěno, že celkem 51 % respondentů uvedlo, že se výsledky žáka zhoršily, naopak 49 % respondentů zaregistrovalo spíše zlepšení školních výsledků žáka. V tomto

případě byl výsledek relativně rovnoměrný, proto není možné usuzovat, že by samotné zavedení distanční výuky vedlo k významnému zhoršení, nebo naopak zlepšení dosahovaných školních výsledků žáků.

V rámci další otázky byli respondenti dotázáni na to, zda podle jejich názoru představuje distanční výuka plnohodnotnou náhradu za prezenční formu výuky z hlediska kvality vzdělávacího procesu žáků. Výsledky prezentuje obrázek 12 uvedený níže.

14 Domníváte se, že je distanční výuka plnohodnotnou náhradou za prezenční výuku z hlediska kvality vzdělávacího procesu žáka?

Výběr z možností, zodpovězeno 192 x, nezodpovězeno 0 x

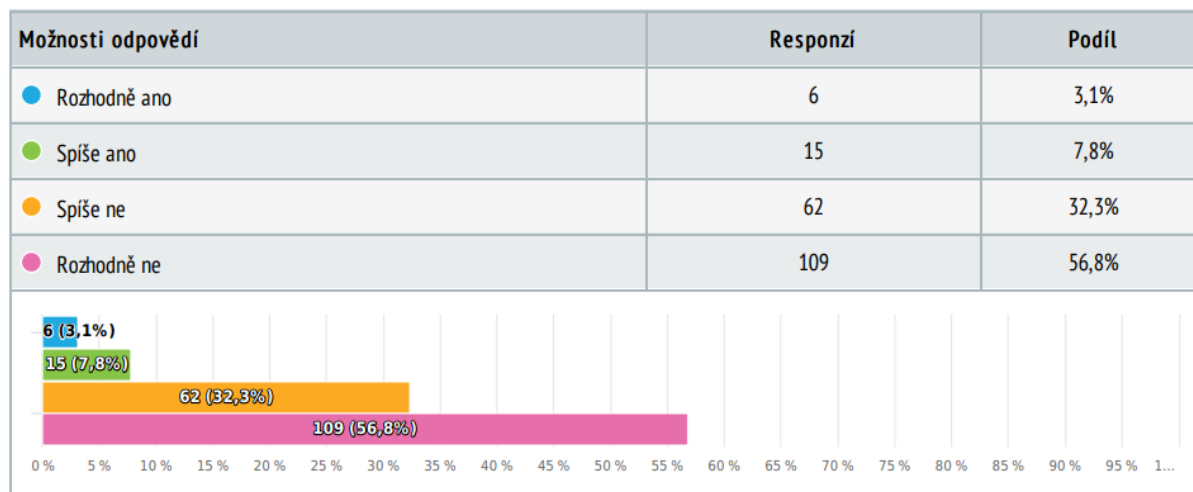
Obrázek 12 – Názory respondentů na plnohodnotnost náhrady distanční výuky za prezenční výuku

Získané výsledky ukazují na skutečnost, že 84 % respondentů nepovažuje distanční výuku za zcela plnohodnotnou náhradu prezenční formy. Ve své podstatě existuje spousta faktorů, které mohou distanční výuku značně diskvalifikovat. Zásadní je neosobní konzultace, chybějící interakce, ztížená komunikace... Pouze 16 % oslovených osob naopak považuje distanční formu výuky za odpovídající náhradu prezenční formy.

Poslední otázkou jádra dotazníku byla otázka zkoumající, zda by si sami respondenti přáli, aby se opětovně do českého školství distanční výuka vrátila. Smyslem tedy bylo v tomto případě zejména zjistit, zda je podle názoru samotných respondentů distanční výuka dostatečně efektivní z hlediska vzdělávání žáků a vyhovuje také potřebám a přáním respondentů a jejich rodin. Výsledky jsou zaneseny v rámci obrázku 13.

15 Pál/a byste si, aby se distanční výuka do škol opět vrátila?

Výběr z možností, zodpovězeno 192 x, nezodpovězeno 0 x

Obrázek 13 – Názory respondentů na možnost návratu distanční výuky

Získaný výsledek je také v tomto případě velice jednoznačný a ukazuje na přání respondentů, aby se výuka žáků nadále odehrávala v tradiční prezenční formě. Jedná se o logické vyústění předešlých otázek, kde panovala spíše nespokojenost s distanční výukou.

4.5 Shrnutí získaných výsledků

V této podkapitole je třeba získané výsledky shrnout a dospět na základě toho k určitému závěru týkajícího se zkoumaného tématu této práce. Téměř osm desetin respondentů uznalo ovlivnění rodinného klimatu vlivem zavedení distanční formy výuky, kdy v případě více než šesti desetin oslovených respondentů byly tyto dopady negativního charakteru. Zhruba totožný podíl respondentů kromě toho uvedl nespokojenost se zavedením konceptu distanční výuky do českého školství.

V rámci distanční výuky v domácím prostředí využívali respondenti se svými potomky zejména pracovní listy určené k výuce, dále pak odkazy na učebnice a pracovní sešity, výukové prezentace nebo videa a také neplacené výukové aplikace. Kromě toho celkem 55 % oslovených respondentů hodnotí objem probírané látky a zadávaných úkolů během pandemického stavu a distanční výuky jako přiměřený, naopak 45 % respondentů ho hodnotí jako do určité míry nepřiměřený. Zhruba dvě třetiny

respondentů se denně se svými potomky připravovaly na výuku po dobu dvou hodin a méně, menšina respondentů pak dokonce více než 5 hodin, resp. naopak vůbec.

Celkem 56 % oslovených rodičů dále uvedlo, že pro ně situace týkající se zavedení distanční výuky skutečně byla náročná. V praktické rovině se potýkali s problémy týkajícími se propojení pracovních povinností a nutností přípravy na distanční výuku s potomky. Mezi hlavní výhody vztahující se k distanční výuce respondenti uváděli zejména možnost využívání informačních a komunikačních technologií, dále pak fakt, že žák nemusel v období distanční výuky osobně docházet do školy a mohl se efektivně vzdělávat v prostředí domova. Třetí nejdůležitější výhodou pak je podle zjištěného časová a obsahová flexibilita výuky. Rodiče také specifikovali nevýhody distanční výuky, kam patřila nejčastěji absence sociálních interakcí v rámci konceptu distanční výuky, dále pak rovněž problémy v rovině motivace a spolupráce ze strany žáků a také nutnost zajištění odpovídajících prostředků a internetového připojení za účelem realizace online výuky. S tím také souvisí typické problematické jevy, se kterými se respondenti během trvání distanční výuky setkávali. Problémem byla pro respondenty zejména již zmíněná naprostá absence důležitých sociálních interakcí a kontaktu mezi žáky a uživatelem a také mezi žáky navzájem. Kromě toho bylo nutné zejména zajistit odpovídající technické vybavení, což pochopitelně v mnoha případech značně zatížilo rodinný rozpočet. Respondenti také poukazovali na nutnost věnovat značné množství času pomoci dítěti s výukou a přípravou a opakovaně se objevil rovněž problém v podobě technických výpadků připojení, prokrastinace dětí během výuky vlivem hraní různých her, klesající zájem dětí o výuku a s tím související ztráta motivace. Problémem dále byly také nedostatečné kompetence učitele k výuce prostřednictvím dálkové techniky, únava žáků vlivem dlouhého sledování monitoru a také případné zhoršení prospěchu po návratu žáka do běžného způsobu výuky.

Navzdory veškerým problematickým aspektům celých 92 % respondentů uvedlo, že žáci skutečně povinnosti související s distanční výukou zvládali. Kromě toho se podle zjištěného školní výsledky změnily pouze u 24 % žáků, naopak u 76 % českých žáků v tomto směru významnější změny nenastaly. V případě respondentů, kteří uvedli, že ke změně školních výsledků u žáka došlo, pak byly názory na podobu této změny velmi nejednoznačné, jelikož bylo zjištěno, že celkem 51 % respondentů uvedlo, že se výsledky

žáka zhoršily, naopak 49 % respondentů uvádělo v rámci šetření to, že naopak došlo ke zlepšení školních výsledků žáka.

Při srovnání distanční a prezenční výuky přitom celkem 84 % respondentů nepovažuje distanční výuku za zcela plnohodnotnou náhradu prezenční formy výuky, což nadále dokresluje také skutečnost, že celkem 89 % oslovených respondentů by si nepřálo, aby se opětovně distanční výuka do prostředí českého školství navrátila. Uvedený výsledek jednoznačně ukazuje na preference respondentů, kdy jednoznačně preferují prezenční formu výuky před distanční. To velmi pravděpodobně úzce souvisí s nevýhodami a problematickými aspekty, které respondenti na distanční výuce shledávají.

4.6 Vyhodnocení předpokladů

1. Distanční výuka měla vliv na rodinné klima, nejčastěji negativní.

Vyhodnocení: Předpoklad se potvrdil. Výsledky ukázaly, že téměř 80 % respondentů uznalo ovlivnění rodinného klimatu vlivem zavedení distanční formy výuky. Více než šest desetin respondentů uvedlo, že tyto dopady byly negativního charakteru. Dalších 56 % oslovených rodičů také uvedlo, že situace týkající se zavedení distanční výuky byla pro ně náročná. Tyto výsledky podporují předpoklad, že distanční výuka vedla ke zvýšenému stresu a napětí mezi členy rodiny.

2. Přejít na distanční výuku byl pro většinu rodin náročný a nevyhovoval jim.

Vyhodnocení: Předpoklad je pravdivý. Výsledky ukázaly, že přechod na distanční výuku byl pro většinu rodin náročný. Z oslovených rodičů uvedlo 56 %, že tato situace byla pro ně obtížná. Navíc více než šest desetin respondentů uvedlo, že dopady zavedení distanční výuky na rodinné klima byly negativní. Zhruba stejný podíl respondentů vyjádřil nespokojenost se zavedením tohoto konceptu do českého školství. Rodiče si stěžovali v souvislosti s přechodem na distanční výuku zejména na problémy s technikou a na nedostatek informací. Nebyli na přechod připraveni.

3. Rodiny měly různé možnosti a prostředky pro realizaci distanční výuky.

Vyhodnocení: Výsledky ukazují, že rodiny měly k dispozici různé možnosti a prostředky pro realizaci distanční výuky, včetně pracovních listů, odkazů na učebnice a pracovní sešity, výukových prezentací, videí a neplacených výukových aplikací. Zároveň se však

setkávaly s různými problémy, jako byla například nutnost zajištění odpovídajících prostředků a internetového připojení, nebo potřeba věnovat velké množství času přípravě na výuku. Tyto faktory mohly ovlivnit efektivitu distanční výuky a její dopad na rodinné klima. Předpoklad se potvrdil.

4. Objem výuky a úkolů během distanční výuky byl pro mnoho rodin příliš velký a náročný na čas.

Vyhodnocení: Z výzkumu vyplývá, že 45 % respondentů hodnotí objem úkolů a probírané látky během distanční výuky jako do určité míry nepřiměřený, což může naznačovat, že jej považovali za příliš velký a náročný na čas. Zároveň však 55 % respondentů hodnotí objem probírané látky a zadávaných úkolů během pandemického stavu a distanční výuky jako přiměřený. Předpoklad je pravdivý částečně.

5. Distanční výuka měla vliv na školní výsledky dětí, často došlo ke zhoršení.

Vyhodnocení: Šetřením bylo zjištěno, že školní výsledky se změnily u 24 % žáků. U těchto žáků pak 51 % respondentů uvedlo, že došlo ke zhoršení výsledků. Většina žáků (76 %) však žádnou významnou změnu ve svých výsledcích nezaznamenala, proto se předpoklad nepotvrdil.

6. Většina rodičů nepovažuje distanční výuku za plnohodnotnou náhradu prezenční výuky a nepřála by si návrat k distanční výuce.

Vyhodnocení: Předpoklad je pravdivý. Ze zjištěných údajů vyplývá, že zhruba osm desetin respondentů přiznalo negativní dopady na rodinné klima vlivem zavedení distanční formy výuky. Téměř stejný podíl respondentů vyjádřil nespokojenost se zavedením konceptu distanční výuky do českého školství. Další problémy, které respondenti uváděli, souvisely například s nutností věnovat značné množství času pomoci dítěti s výukou a přípravou, technickými výpadky připojení, prokrastinací dětí během výuky vlivem hraní her, klesajícím zájmem dětí o výuku a s tím související ztrátou motivace k výuce, nedostatečnými kompetencemi učitele k výuce prostřednictvím dálkové techniky a zhoršením prospěchu po návratu žáka do běžného způsobu výuky. Na základě těchto údajů lze konstatovat, že většina rodičů nepovažuje distanční výuku za plnohodnotnou náhradu prezenční výuky a nepřála by si návrat k distanční výuce.

5. DISKUZE

Jak bylo ukázáno, názory a zkušenosti respondentů jsou v tomto směru rozdílné. Naprostá většina respondentů však uznává, že zavedení distanční výuky ovlivnilo do určité míry rodinné klima v praktické rovině věci, a to obvykle v negativním ohledu. Respondenti byli schopni obstojně jmenovat plusy i mínusy distanční výuky. V určitých problematických aspektech, z nichž největším byla samotná absence sociálních interakcí mezi jednotlivými účastníky vzdělávacího procesu, se sešla většina respondentů. Interakci je samozřejmě obtížné v rámci distanční výuky efektivně řešit, jelikož se jedná o základní charakteristiku celého konceptu distanční výuky. Co však nepochybně možné řešit je, jsou mnohdy nedostatečné kompetence pedagogů k práci s moderními infomačními a komunikačními technologiemi. Proto je třeba v tomto směru klást velký důraz na adekvátní proškolení pedagogů v této problematice, což je možné řešit prostřednictvím organizace kurzů a školení. Je to důležité nejen vzhledem ke skutečnosti, že ve školství jsou moderní ICT stále více využívány, ale je i nutné, aby v tomto ohledu byli pedagogové adekvátně proškoleni pro případ, že by se podobná situace týkající se zavedení distanční výuky do školství v budoucnosti opakovala. Také samotní žáci musí být v rámci studia vzdělávání z hlediska práce s moderními ICT, aby jejich výuka prostřednictvím těchto technologií byla co nejefektivnější a také aby odpadla zbytečná prokrastinace žáků během práce s ICT. Nabízí se například organizace bezplatných nebo cenově zvýhodněných kurzů práce s ICT pro rodiče, aby se zvyšovala obecně digitální gramotnost účastníků edukačního procesu a v případě zavedení distanční výuky byli také rodiče schopni svým potomkům efektivně pomoci s výukou a aby dokázali s těmito prostředky efektivně pracovat.

Pokud jde o problémy samotného průběhu distanční výuky, kdy se žáci mnohdy setkávají s únavou vlivem nadměrného sezení u PC a sledování monitoru, měla by být výuka rozvržena tak, aby měli žáci rovněž dostatek prostoru si odpočinout a protáhnout se, aby nebyly fyzické dopady distanční výuky natolik zásadní. Samozřejmostí by se vždy měl stát také pobyt na čerstvém vzduchu za účelem odpočinku a regenerace, důležitá je také prevence vzniku možné závislosti na užívání ICT, což je také velmi aktuální otázka moderní doby. Proto je důležité během výuky seznamovat žáky se zásadami správné

práce s ICT a věnovat samozřejmě také pozornost velmi aktuální otázce kybernetických rizik v internetovém prostředí.

Zajímavým bodem je zjištění, že téměř u 50 % žáků se školní výsledky při distanční výuce zlepšily. Jistě by bylo užitečné zjistit, proč tomu tak je, zda je důvodem větší dostupnost informací díky využívání IT technologií nebo nabízím jako důvod domácí prostředí. Zvláště mladší děti se mohou doma cítit bezpečněji než ve škole, což se může projevit ve zlepšení jejich školních výsledků.

Šetření Prokopa a spol. potvrzuje výsledek našeho výzkumu, že dlouhodobá distanční výuka zhoršuje vztahy v domácnosti. Nejvíce konfliktů bylo zaznamenáno v květnu 2020 a dubnu 2021, kdy byly školy zavřené dva a čtyři měsíce. Z toho vyplývá, že uzavření škol má negativní dopad na rodiny (Prokop, Hrubá, & Kunc, 2020).

Podle výzkumu společnosti Nielsen Admosphere vnímá většina rodičů distanční výuku jako závažný dopad pandemie, neboť 65 % respondentů tvrdí, že jejich děti se v rámci ní naučily méně. Skoro 56 % rodičů se obává negativního vlivu distanční výuky na další vzdělání dětí. Výzkum nicméně ukázal i pozitiva distanční výuky, například zlepšení digitálních dovedností. Přesto ale 54 % rodičů tvrdí, že jejich dětem online výuka vyhovovala méně, zatímco 20 % respondentů uvedlo opak. Rodiče se během distanční výuky potýkali s nízkou koncentrací dítěte (74 %), nedostatečnou motivací (71 %) a potížemi s internetovým připojením (60 %). I tento výzkum odpovídá výsledkům šetření této práce (Nielsen Admosphere, a.s., 2021).

Průzkum nenabídl srovnání pohledů dětí a rodičů. Je možné, že děti distanční výuku vnímají odlišně od svých rodičů. Jejich pohled může také zásadně ovlivnit rodinné klima.

6. ZÁVĚR

Předkládaná bakalářská práce se věnovala otázce dopadů distanční výuky na rodinné klima žáků a jejím základním cílem bylo prozkoumat specifika distanční výuky a zaměřit se následně na její konkrétní dopady na rodinné klima v rodinách českých žáků. Teoretická část této práce se zaměřovala zejména na vymezení základních teoretických východisek souvisejících se zvoleným tématem, definován byl pojem rodina, následně pak základní typologie rodin i podoba rodiny v současnosti. Objasněn byl také pojem rodinné klima. Druhá kapitola teoretické části práce se následně věnovala problematice distanční výuky, po vymezení pojmu a základních principů jejího fungování byly popsány její základní typy a poté také zvláštnosti, výhody a nevýhody tohoto konceptu. V následující praktické části práce byly vyhodnoceny výsledky dotazníkového šetření s respondenty z řad rodičů žáků českých základních škol na téma distanční výuky a pozorovaných dopadů této výuky na život těchto rodin.

Jak bylo na základě zpracování této práce zjištěno, otázka dopadů distanční výuky na jednotlivé účastníky edukačního procesu je nadále ve společnosti aktuálním tématem a její konkrétní dopady lze pozorovat i v současnosti. Jednotlivé účastníky přitom zavedení konceptu distanční výuky poznamenalo odlišným způsobem a také na ně samozřejmě byly v rámci samotného edukačního procesu kladeny odlišné nároky. Byly jim stanoveny odlišné povinnosti související s rolí účastníka v tomto edukačním procesu. Odborníci poskytují rozličné názory na distanční výuku a její benefity a úskalí, proto bylo přínosné a zajímavé prozkoumat tuto otázku optikou samotných rodičů žáků, kteří se distančně vzdělávali, a zjistit konkrétní dopady této výuky na rodinné klima a atmosféru v rodině žáka.

Na závěr této práce chci vyjádřit svůj obdiv všem, kdo museli být účastníky distanční výuky během pandemie covidu-19.

7. ZDROJE

Seznam použité literatury a internetových zdrojů

- Bednaříková, I. (2013). Možnosti a limity e-learningu ve středoškolském vzdělávání. *e-Pedagogium*(3), stránky 119-128.
- Brom, C., Lukavský, J., Greger, D., Hannemann, T., Straková, J., & Švaříček, R. (Červenec 2020). Mandatory Home Education During the COVID-19 Lockdown in the Czech Republic: A Rapid Survey of 1st-9th Graders' Parents. *Frontiers in Education*(5), str. 103.
- Čapek, R. (2015). *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnotících metod*. Praha: Grada.
- Čevela, R. (2015). *Sociální a posudkové lékařství*. Praha.
- ČSÚ. (2021). Načteno z web czso: <https://www.czso.cz/csu/stoletistatistiky/snatky-a-rozvody>
- Daniel, J. (20. duben 2020). Education and the COVID-19 pandemic. *Prospects*, stránky 91-96.
- Dobré rodinné klima*. (18. červenec 2022). Načteno z Protkavani.cz: <https://www.protkavani.cz/dobre-rodinne-klima/>
- Friedlaenderová, H. (2021). *Vzdělávání v době pandemie*. Načteno z Nielsen Admosphere: <https://imageold.nielsen-admosphere.cz/wp-content/2021/05/Vzdelavani-v-dobe-pandemie.pdf>
- Gjuričová, Š., & Gubička, J. (2009). *Rodinná terapie: systematické a narativní přístupy*. Praha: Psyché(Grada).
- Chaloupková, J. (2004). *Postoje k manželství, rodičovství a k rolím v rodině v České republice a v Evropě*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky.
- Institut pro veřejnou správu. (2023). *Distanční vzdělávání se zaměřením na eLearning (eGON)*. Načteno z Institut Praha:

https://www.institutpraha.cz/obj/obsah_fck/egon/pdf_programy/distancni_vzdelavani.pdf

Ježek, S. (2005). *Psychosociální klima školy*. Brno: MSD.

JSNS. (8. Březen 2021). *Největší problém distanční výuky v ČR*. Načteno z Člověk v tísni: <https://www.clovekvtisni.cz/nejvetsi-problemy-distancni-vyuky-v-cr-7491gp>

Klement, M., & Dostál, J. (2018). *Terorie, východiska, principy a rozvoj distančního vzdělávání realizovaného formou e-learningu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Matoušek, O. (2003). *Metody a řízení sociální péče*. Praha: Portál.

Možný, I. (2008). *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Nielsen Admosphere, a.s. (13. květen 2021). *News Nielsen Admosphere*. Načteno z Web Nielsen Admosphere: https://imageold.nielsen-admosphere.cz/wp-content/2021/05/210513_Dopady-distancni-vyuky-ocima-rodicu_Nielsen-Admosphere.docx

Obecně prospěšná společnost Sirius, o.p.s. (říjen 2020). *Prognóza vývoje situace pro rodiny s dětmi a podpůrné služby: Závěrečná zpráva z dotazníkového šetření*. Praha. Načteno z <https://nadacesirius.cz/soubory/aktuality/Prognosa-vyvoje-situace-pro-rodiny-s-detmi-a-podpurne-sluzby.pdf>

PAQ Research a Kalibro Projekt s.r.o. (21. srpen 2021). *Dopady pandemie covid-19 na wellbeing žáků*. Načteno z Paqresearch: https://drive.google.com/file/d/1WcyFIXqQFDEEZI1hXn_pRAb7xGdpJVIF/view

Pavlas, T., Pražáková, D., Tomáš, Z., Andrys, O., Novosák, J., Folwarczný, R., . . . Chovancová, K. (Květen 2020). *Tematické zprávy*. Načteno z ČŠI: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el._publikace/Tematick%C3%A9%20zpr%C3%A1vy/Vzdelavani-na-dalku-v-ZS-a-SS-Tematicka-zprava.pdf

Prokop, D., Hrubá, L., & Kunc, M. (6. Duben 2020). *Ekonomické problémy domácností a distanční vzdělávání*. Report z longitudinálního výzkumu Život během

drive.google.com/file/d/1xiYSzGcptexPnACF3CiEVqMl3bfZwssm/view

- Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J. (2013). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál.
- Rokos, L., & Vančura, M. (2020). Distanční výuka při opatřeních spojených s koronavirovou pandemií–pohled očima učitelů, žáků a jejich rodičů. *Pedagogická orientace*(2), stránky 122-155.
- Simonson, M., Zvacek, S. M., & Smaldino, S. (2019). *Teaching and Learning at a Distance: Foundations of Distance Education 7th Edition*. IAP.
- Sobotková Nielsen, V. (2014). *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Praha: Grada Publishing a.s.
- Sobotková, I. (2012). *Psychologie rodiny*. Praha: Porál.
- STEM/MARK pro UNICEF. (duben 2020). Mladé hlasy UNICEF: Postoje dětí během. Praha. Načteno z <http://www.vyzkum-mladez.cz/zprava/1598692966.pdf>
- Suchý, J., & Náhlavský, P. (2012). *Životní koučování a sebekoučování, klíč k pozitivním změnám a osobní spokojenosti*. Praha: Grada.
- Štěch, S. (2004). Angažovanost rodičů ve školní socializaci dětí. *Pedagogika*, stránky 374-388.
- Thapa, A., Cohen, J., Guffey, S., & Higgins-D'Alessandro, A. (2013). Review of educational research. *A review of school climate research.*, 357-385.
- Vláda ČR. (2022). *Pandemie covid-19 jako příležitost pro vzdělávání*. Načteno z Vláda ČR: <https://www.vlada.cz/assets/urad-vlady/poskytovani-informaci/poskytnute-informace-na-zadost/material.docx>
- Všetulová, M. (2007). *Příručka pro tutora*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Zlámalová, H. (2007). Distanční vzdělávání-včera, dnes a zítra. *e-Pedagogium*, 7(3), stránky 29-44.

8. SEZNAM POUŽITÝCH GRAFŮ

Obrázek 1 – Věk respondentů.....	21
Obrázek 2 – Velikost obce, kde potomek respondenta chodí do školy	22
Obrázek 3 – Vliv distanční výuky na rodinné klima respondentů.....	23
Obrázek 4 – Konkretizace dopadů distanční výuky na rodinné klima respondentů.....	24
Obrázek 5 – Spokojenost respondentů se zavedením distanční výuky	25
Obrázek 6 – Názory respondentů na přiměřenost látky a úkolů během pandemie.....	27
Obrázek 7 – Délka denní přípravy rodičů s dětmi na distanční výuk.....	28
Obrázek 8 – Problémy respondentů s propojením pracovních povinností s přípravou s dětmi na distanční výuku	29
Obrázek 9 – Nevýhody spojené s distanční výukou	31
Obrázek 10 – Zvládání distanční výuky ze strany žáků	33
Obrázek 11 – Změna školních výsledků žáka vlivem distanční výuky	34
Obrázek 12 – Názory respondentů na plnohodnotnost náhrady distanční výuky za prezenční výuku	35
Obrázek 13 – Názory respondentů na možnost návratu distanční výuky	36

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Dotazník pro zjištění vlivu distanční výuky na rodinné klima

Dobrý den,

obracím se na Vás s žádostí o vyplnění následujícího dotazníku, který slouží výhradně potřebám mé bakalářské práce, ve které se věnuji dopadům distanční výuky na rodinné klima u žáků 1. stupně ZŠ v souvislosti s distančním způsobem výuky. Dotazník je zcela anonymní a jeho vyplnění Vám nezabere více než 15 minut. Pokud není uvedeno jinak, u každé otázky, prosím, zvolte pouze jednu odpověď.

Předem Vám děkuji za vyplnění dotazníku.

1. Domníváte se, že distanční výuka v pandemickém období ovlivnila nějakým způsobem rodinné klima ve Vaší rodině?
 - a) Rozhodně ano
 - b) Spíše ano
 - c) Spíše ne
 - d) Rozhodně ne

2. Pokud jste v předchozí otázce odpověděl/a že ano, jakým způsobem distanční výuka klima ve Vaší rodině ovlivnila?
 - a) Rozhodně pozitivně
 - b) Spíše pozitivně
 - c) Spíše negativně
 - d) Rozhodně negativně

3. Vyhovoval Vám obecně přechod na distanční výuku v souvislosti s pandemickou situací (od března roku 2020)?
 - a) Rozhodně ano

- a) Spíše ano
- b) Spíše ne
- c) Rozhodně ne

4. Jaké materiály či prostředí byly ve Vaší rodině využívány při distanční výuce?
(možnost volby více odpovědí)

- a) Pracovní listy určené k výuce
- b) Výukové prezentace/video
- c) Odkazy na učebnici a pracovní sešit
- d) Výukové programy
- e) Neplacené aplikace
- f) Placené aplikace
- g) Jiné, doplňte, prosím:

5. Jak hodnotíte objem výuky a úkolů, které byly žákovi během distanční výuky zadávány?

- a) Přiměřené
- b) Nepřiměřené, byl jich nedostatek
- c) Nepřiměřené, bylo jich nadměrně mnoho

6. Kolik jste denně průměrně strávil/a času s Vaším dítětem/děti přípravou na distanční výuku?

- a) Méně než 1 hodinu
- b) 1 až 2 hodiny
- c) 2 až 5 hodin
- d) Více než 5 hodin
- e) Neprováděl/a jsem s dětmi přípravu

7. Bylo pro Vás problematické spojit pomoc žákovi s přípravou při distanční výuce s Vaším zaměstnáním?
- a) Rozhodně ano
 - b) Spíše ano
 - c) Spíše ne
 - d) Rozhodně ne
8. Jaké hlavní výhody spojujete v praxi s distanční výukou? (možnost volby více odpovědí)
- a) Časová a obsahová flexibilita výuky
 - b) Vysoká míra individualizace výuky (přizpůsobení na míru žákovi)
 - c) Volba odpovídajícího tempa výuky
 - d) Možnost využívání moderních ICT
 - e) Žák nemusel docházet do školy
 - f) Jiné
9. Jaké hlavní nevýhody spojujete v praxi s distanční výukou? (možnost volby více odpovědí)
- a) Časová náročnost přípravy v rámci tohoto způsobu výuky
 - b) Nutnost zajištění připojení a prostředků v rámci distanční výuky
 - c) Nutnost technických znalostí a dovedností pro práci s ICT
 - d) Problémy z hlediska motivace a spolupráce žáků
 - e) Špatná spolupráce s pedagogem
 - f) Chybějící sociální interakce (s pedagogem, dalšími žáky)
 - g) Jiné

10. Setkal/a jste se během distanční výuky a nějakými zásadními problémy, které by měly negativní dopad na výuku, případně ji přímo znemožňovaly? Pokud ano, popište, prosím.

.....

11. Zvládal Váš syn/dcera obecně plnění povinností a úkolů během distanční výuky?

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Rozhodně ne

12. Zhoršily se školní výsledky žáka ve Vaší rodině po přechodu na distanční způsob výuky?

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Rozhodně ne

13. Domníváte se, že je distanční výuka plnohodnotnou náhradou za prezenční výuku z hlediska kvality vzdělávacího procesu žáka?

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Rozhodně ne

14. Přejete si, aby se distanční výuka do škol opět vrátila?

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne

d) Rozhodně ne

15. Jaké je Vaše pohlaví?

a) Žena

b) Muž

16. Jaký je Váš věk?

a) Do 25 let

b) 26–35 let

c) 36–45 let

d) 46–55 let

e) 56 a více let

17. Kde se nachází škola, do které Váš syn/dcera chodí?

a) v obci do 5000 obyvatel

b) ve městě do 15 000 obyvatel

c) ve městě do 30 000 obyvatel

d) ve městě do 75 000 obyvatel

e) ve městě nad 75 000 obyvatel